

گزارش کارشناسی :

بررسی تصمیم جدید روسیه جهت دریافت بهای گاز صادراتی به روبل

انديشگده اقتصاد مقاومتي

گروه توليد و تجارت

تيرماه ۱۴۰۱

رهبر معظم انقلاب: علاج برون رفت از مشکلات کشور «اقتصاد مقاومتی» است.

معرفی اندیشکده اقتصاد مقاومتی

اندیشکده اقتصاد مقاومتی یک کانون تفکر با مأموریت «تصمیم سازی برای حل مسائل اقتصاد کشور در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی» است که در سال ۱۳۹۵ فعالیت رسمی خود را آغاز نمود.

شناسایی شبکه مسائل در هر حوزه موضوعی، طراحی راهکار برای حل مسائل احصاء شده و هم‌اندیشی جهت ارزیابی و تدقیق آن، بررسی تجربیات جهانی، طرح مباحث در فضای نخبگانی و رسانه‌ای و پیگیری راهکارهای ارائه شده از دستگاه‌ها و مسئولین مرتبط به منظور اتخاذ تصمیمات لازم، از جمله فعالیت‌هایی است که در اندیشکده انجام می‌شود.

بررسی تصمیم جدید روسیه در تغییر شیوه دریافت بهای گاز صادراتی

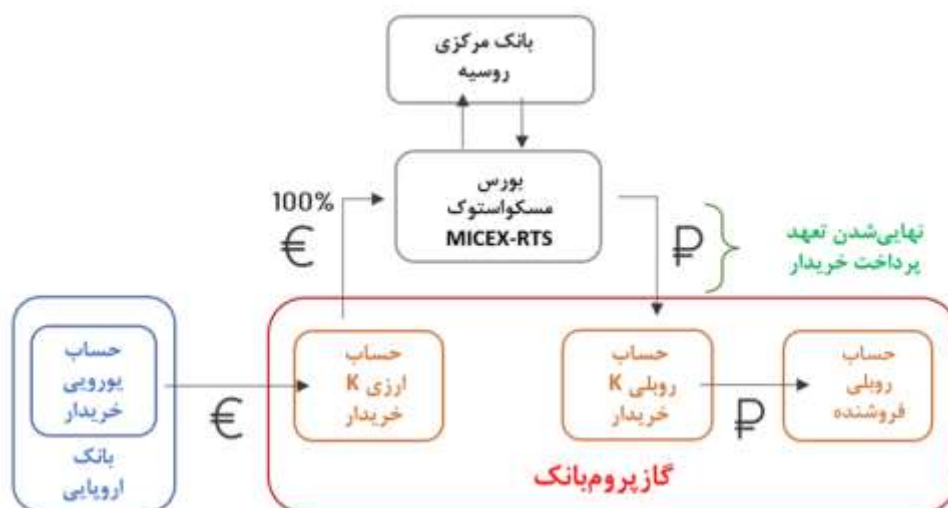
تولید و تجارت	گروه موضوعی:
کارشناسی	نوع گزارش:
۱۴۰۱۰۴۳۳۰	شناسه:
۱۴۰۱/۰۴/۰۵	تاریخ انتشار:
سیدحسن محفوظی موسوی	تهیه و تدوین:
سیدهادی رهگشای	ناظر علمی:

خلاصه مدیریتی

با آغاز نبرد میان کشورهای روسیه و اوکراین، اتحادیه اروپا در واکنش به این اتفاق تحریم‌هایی علیه روسیه اعمال کرد. از جمله مهمترین اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا، تحریم‌های مالی و تجاری مرتبط با بخش انرژی و تحریم بانکی روسیه بود. با این حال، به دلیل وابستگی بالای اتحادیه اروپا به گاز روسیه، تجارت گاز، حمل‌ونقل انرژی و سازوکارهای مالی مربوط به پرداخت هزینه گاز، طبق شرایطی از تحریم‌های اتحادیه اروپا مستثنی شده است.

متقابلاً دولت روسیه نیز سازوکار جدیدی برای پرداخت هزینه گاز دریافتی اتحادیه اروپا در نظر گرفت که اصطلاحاً آن را برای کشورهای «غیر دوست» الزامی دانسته است. طبق این سازوکار لازم است:

۱. خریدار ضمن افتتاح حساب در بانک خصوصی گازپرومبانک، وجوه را به حساب ارز ویژه «K» به صورت ارز خارجی منتقل کند؛
۲. گازپرومبانک ارز خارجی را در «بورس مسکو MICEX – RTS» بفروشد؛
۳. گازپرومبانک درآمد روبلی را به حساب روبلی «K» خریدار منتقل کند؛
۴. گازپرومبانک وجوه روبلی را از حساب خریدار به حساب گازپروم در گازپرومبانک انتقال دهد.

شکل الف. سازوکار جدید پرداخت هزینه گاز بین روسیه و اروپا (پس از فرمان ۳۱ مارس)

اکثر شرکت‌های اروپایی در واکنش به مقررات جدید، با این سازوکار همراه شده‌اند، به‌طوری‌که به‌جز شش شرکت در کشورهای لهستان، بلغارستان، فنلاند، آلمان و دانمارک که از پذیرش مقررات جدید روسیه خودداری کرده‌اند، سایر شرکت‌ها مطابق این سازوکار هزینه گاز صادراتی را پرداخت می‌کنند.

به طور کلی کشورهای خریدار گاز روسیه، اقداماتی با هدف حذف گاز روسیه از سبد انرژی خود در دستورکار قرار داده‌اند که شامل استفاده از ذخایر گاز در کوتاه مدت، انعقاد قرارداد خرید گاز طبیعی مایع (LNG) و متنوع‌سازی سبد واردات گاز است.

از سوی دیگر اتحادیه اروپا نیز صراحتاً موضع خود را در خصوص سازوکار جدید روسیه اعلام نکرده است، بلکه در اظهاراتی متناقض صرفاً هشدار داده که روش پرداخت گاز ممکن است به نقض تحریم‌های اتحادیه اروپا منجر شود. با این حال، متن دستورالعمل اتحادیه اروپا به شرکت‌ها بیان می‌کند که تحریم‌های اتحادیه اروپا، افتتاح حساب در گازپرومبانک را ممنوع نمی‌کند، اما به خریداران پیشنهاد می‌دهد که از طرف روسی بخواهند تعهدات قراردادی خود را به همان روشی که قبل از تصویب فرمان صورت می‌پذیرفت، ادامه دهد. با وجود این، دستورالعمل اتحادیه اروپا بیان می‌کند که اگر گازپرومبانک بدون درخواست صریح از شرکت‌های اروپایی، یورو یا دلار دریافتی را به روبل تبدیل کند، این اقدام خارج از صلاحیت اجرایی اتحادیه اروپا است و عملاً نقشی در تعیین مجاز بودن یا نبودن آن ندارد.

با توجه به سازوکار اعلامی توسط دولت روسیه، این فرضیه که شرکت‌ها مجبور هستند به هر نحوی روبل را پیشاپیش از بانک مرکزی روسیه خریداری و آن را به گازپروم پرداخت کنند، رد می‌شود. علاوه بر این، رئیس کمیسیون اروپا نیز هشدار داده است در صورتی که شرکت‌های اروپایی به این روش روبل خریداری کنند، ناقض تحریم‌های غرب و اتحادیه اروپا خواهند بود. همچنین بر اساس تصمیم اتحادیه اروپا در ۲۸ فوریه ۲۰۲۲، هرگونه معامله با بانک مرکزی روسیه ممنوع است. لازم است ذکر شود که هیچ‌گونه تحریمی علیه بانک خصوصی گازپرومبانک، اعم از تحریم‌های تراکنش مالی و سوئیفت، اعمال نشده است.

از دیدگاه روسیه، این تغییر سازوکار به دو نتیجه راهبردی منتهی خواهد شد. اولاً، اروپایی‌ها را از اعمال تحریم و مسدود کردن پرداخت‌های متعلق به فروش گاز در حساب‌های موجود در بانک‌های اروپایی باز می‌دارد. ثانیاً شیوه پرداخت بهای گاز در این طرح می‌تواند به طور قابل توجهی تحریم‌های اعمال شده را تضعیف کند؛ به طوریکه هنگام انتقال ارز خارجی به گازپرومبانک و تبدیل آن به روبل، عملاً ردیابی آن در سراسر نظام ارزی بین‌الملل غیرممکن می‌شود. همچنین که با این شیوه، زمین بازی تغییر می‌کند و این اروپاست که باید برای دور زدن تحریم، به هر شکل چاره اندیشی کند.

واضح است که این فرمان، موضوع تغییر قرارداد فروش گاز را به آزمونی سیاسی تبدیل کرده است؛ به عبارت دیگر تهدید ممنوعیت تحویل گاز روسیه توانسته برای بیشتر شرکت‌های اروپایی به عنوان انگیزه‌ای قوی جهت موافقت با سازوکار پرداخت جدید شود، اتفاقی که طی ماه‌های اخیر رخ داده و پیش‌بینی می‌شود در ماه‌های آینده و همزمان با ماه‌های سرد سال، سایر شرکت‌های اروپایی نیز به این سازوکار بپیوندند. نتیجه رونق چنین سازوکاری، بی‌اثر شدن تحریم‌های غرب علیه روسیه است که آثار آن در بازار ارز این کشور دیده می‌شود.

فهرست مطالب

فصل ۱. تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه.....	۵
۱-۱- اشخاص و نهادهای تحریم‌شده	۵
۱-۱-۱- معنی و ابعاد تحریم افراد	۶
۲-۱- تحریم تجارت اتحادیه اروپا با روسیه	۶
۱-۲-۱- کالاهای صادراتی تحریم‌شده	۶
۲-۲-۱- کالاهای وارداتی تحریم‌شده	۷
۳-۲-۱- تحریم نفت	۷
۳-۱- تحریم‌های بخش حمل‌ونقل جاده‌ای	۸
۴-۱- تحریم‌های بخش هوانوردی	۸
۵-۱- تحریم‌های بخش حمل‌ونقل دریایی	۸
۶-۱- تحریم‌های مربوط به سوئیت و تراکنش بانکی روسیه	۹
فصل ۲. فرمان جدید روسیه در خصوص پرداخت هزینه گاز.....	۱۱
۱-۲- سازوکار معمول پرداخت	۱۱
۲-۲- سازوکار جدید پرداخت	۱۲
۱-۲-۲- عدم امکان خرید مستقیم روبل از بانک مرکزی روسیه توسط شرکت‌های اروپایی	۱۳
۳-۲- مفاهیم	۱۳
۱-۳-۲- پرداخت بهای گاز به روبل	۱۴
۲-۳-۲- تعلیق تحویل و فورس مازور	۱۴
۴-۲- واکنش کشورهای اروپایی به فرمان جدید روسیه	۱۵
۱-۴-۲- خودداری از پذیرش مقررات جدید روسیه	۱۷
۲-۴-۲- ادامه واردات گاز و پرداخت از طریق گازپروم‌بانک روسیه	۱۹
۵-۲- اقدامات جایگزین برای حذف گاز روسیه	۲۱
۶-۲- تاثیر اقدامات جدید روسیه	۲۱
۷-۲- نتیجه‌گیری	۲۲
منابع.....	۲۴
پیوست‌ها.....	۲۵
الف. فرمان رویه ویژه خطاب به تامین‌کنندگان گاز طبیعی روسیه	۲۵
ب. بررسی اهمیت ارز و شیوه پرداخت در قراردادهای تامین انرژی	۲۸
پ. جدول زمانی اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا علیه روسیه در سال ۲۰۲۲	۳۳

فصل ۱. تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه

از زمان به رسمیت شناختن مناطق دونتسک و لوهانسک در اوکراین توسط روسیه در ۲۱ فوریه ۲۰۲۲ و حمله این کشور به اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲، اتحادیه اروپا مجموعه‌ای از تحریم‌های جدید را علیه روسیه اعمال کرده است که به محدودیت‌های قبلی اعمال شده علیه روسیه از سال ۲۰۱۴، پس از الحاق کریمه و عدم اجرای توافقات مینسک، اضافه شده است.^۱

از ماه فوریه، اتحادیه اروپا شش بسته تحریمی را علیه روسیه اعمال کرده است که شامل اقدامات محدودکننده هدفمند (تحریم‌های فردی)، تحریم‌های اقتصادی و اقدامات دیپلماتیک می‌شود.

هدف از تحریم‌های اقتصادی تحمیل پیامدهای شدید بر اقدامات روسیه و خنثی کردن مؤثر توانایی روسیه برای ادامه تجاوز است.

تحریم‌های انفرادی، افرادی را هدف قرار می‌دهد که مسئول حمایت، تامین مالی یا اجرای اقداماتی هستند که تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین را تضعیف می‌کند یا از این اقدامات منتفع می‌شوند.

۱-۱- اشخاص و نهادهای تحریم شده

در مجموع، همچنین با در نظر گرفتن تحریم‌های فردی قبلی اعمال شده پس از الحاق کریمه در سال ۲۰۱۴، اتحادیه اروپا ۹۸ نهاد و ۱۱۵۸ شخص را تحریم کرده است که شامل:

- رئیس جمهور روسیه، ولادیمیر پوتین؛
- سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه؛
- الیگارش‌های مرتبط با کرملین، مانند رومن آبراموویچ؛
- ۳۵۱ نماینده دوما دولتی روسیه (مجلس سفلی پارلمان) که در ۱۵ فوریه ۲۰۲۲ به رسمیت شناختن دونتسک و لوهانسک رأی مثبت دادند؛
- اعضای شورای امنیت ملی؛
- مقامات عالی رتبه و پرسنل نظامی؛
- تجار برجسته (یعنی افراد فعال در صنعت فولاد روسیه و سایرین که خدمات مالی، محصولات نظامی و فناوری را به دولت روسیه ارائه می‌کنند)؛
- مبلغان و بازیگران اطلاعات نادرست؛
- افراد مسئول جنایات مرتکب شده در بوچا و ماریوپل؛
- اعضای خانواده منتخب برخی از افراد فوق الذکر.

^۱ جهت کسب اطلاعات بیشتر رجوع شود به [پایگاه اطلاع‌رسانی اتحادیه اروپا](#)

۱-۱-۱- معنی و ابعاد تحریم افراد

تحریم‌های افراد شامل ممنوعیت سفر و مسدود شدن دارایی‌ها است. ممنوعیت سفر، افراد فهرست‌شده را از ورود یا ترانزیت از طریق خاک اتحادیه اروپا چه از طریق زمین، چه از طریق هوا و چه از طریق دریا جلوگیری می‌کند.

مسدود شدن دارایی‌ها نیز به این معنی است که تمام حساب‌های متعلق به افراد و نهادهای فهرست‌شده، در بانک‌های اتحادیه اروپا مسدود می‌شود. همچنین در اختیار قرار دادن هرگونه وجوه یا دارایی به طور مستقیم یا غیرمستقیم به آنها ممنوع است.

این محدودیت تضمین می‌کند که پول این افراد دیگر نمی‌تواند برای حمایت از رژیم روسیه استفاده شود و نمی‌تواند تلاش کنند تا پناهگاهی امن در اتحادیه اروپا پیدا کنند.

۱-۲- تحریم تجارت اتحادیه اروپا با روسیه

به عنوان بخشی از تحریم‌های اقتصادی، اتحادیه اروپا تعدادی محدودیت واردات و صادرات را علیه روسیه اعمال کرده است. این بدان معناست که نهادهای اروپایی نمی‌توانند محصولات خاصی را به روسیه بفروشند (محدودیت‌های صادراتی) و نهادهای روسی مجاز به فروش برخی محصولات به اتحادیه اروپا (محدودیت‌های واردات) نیستند.

فهرست محصولات ممنوعه برای به حداکثر رساندن تأثیر منفی تحریم‌ها بر اقتصاد روسیه و در عین حال محدود کردن پیامدهای آن برای مشاغل و شهروندان اتحادیه اروپا طراحی شده است. محدودیت‌های صادرات و واردات، محصولاتی را که عمدتاً برای مصرف نهایی استفاده می‌شوند و محصولات مربوط به بهداشت، دارو، غذا و کشاورزی را در نظر نمی‌گیرد. این ممنوعیت‌ها توسط مقامات گمرک اتحادیه اروپا اجرا می‌شود.

علاوه بر این، اتحادیه اروپا با همکاری سایر شرکای همفکر خود، بیانیه‌ای را به تصویب رسانده است که در آن این حق برای خود محفوظ است که در چارچوب سازمان تجارت جهانی (WTO) با روسیه به عنوان «کشور مورد علاقه خود» برخورد نکند. اتحادیه اروپا تصمیم گرفته است در این مورد نه از طریق افزایش تعرفه‌های وارداتی، بلکه از طریق مجموعه‌ای از اقدامات محدودکننده که شامل ممنوعیت واردات یا صادرات برخی کالاها است، اقدام کند.

۱-۲-۱- کالاهای صادراتی تحریم‌شده

لیست محصولات تحریم شده شامل موارد زیر است:

- فناوری پیشرفته (مانند رایانه‌های کوانتومی و نیمه هادی های پیشرفته، الکترونیک و نرم افزارهای پیشرفته)
- انواع خاصی از ماشین آلات و تجهیزات حمل‌ونقل
- کالاها و فناوری‌های خاص مورد نیاز برای پالایش نفت

- تجهیزات، فناوری و خدمات صنعت انرژی
- کالاها و فناوری صنعت هوانوردی و فضایی (مانند هواپیما، قطعات یدکی یا هر نوع تجهیزات هواپیما و هلیکوپتر، سوخت جت)
- کالاهای ناوبری دریایی و فناوری ارتباطات رادیویی
- تعدادی از کالاهای با کاربرد دوگانه (کالاهایی که می‌توانند برای اهداف غیرنظامی و نظامی استفاده شوند)، مانند هواپیماهای بدون سرنشین و نرم افزار هواپیماهای بدون سرنشین یا دستگاه های رمزگذاری
- کالاهای لوکس (مانند اتومبیل های لوکس، ساعت، جواهرات)

۱-۲-۲- کالاهای وارداتی تحریم شده

لیست محصولات تحریم شده شامل موارد زیر است:

- نفت خام و فرآورده‌های نفتی تصفیه شده، با استثنائات محدود
- زغال سنگ و سایر سوخت‌های فسیلی جامد (از آنجایی که برای قراردادهای موجود دوره‌ای وجود دارد، این تحریم از اوت ۲۰۲۲ اعمال خواهد شد)
- فولاد و آهن
- چوب، سیمان و کودهای خاص
- غذاهای دریایی و مشروبات الکلی (مانند خاویار، ودکا)

۱-۲-۳- تحریم نفت

محدودیت‌های اتحادیه اروپا تقریباً ۹۰ درصد از واردات نفت روسیه به اروپا را پوشش خواهد داد.

در ژوئن ۲۰۲۲، شورای اتحادیه اروپا بسته ششم تحریم‌ها را تصویب کرد که از جمله، خرید، واردات یا انتقال نفت خام و برخی فرآورده‌های نفتی از روسیه به اتحادیه اروپا را ممنوع می‌کند. محدودیت‌ها به تدریج اعمال خواهند شد؛ یعنی ظرف شش ماه برای نفت خام و ظرف هشت ماه برای سایر فرآورده‌های نفتی پالایش شده. استثنایی موقت برای واردات نفت خام از طریق خط لوله به کشورهای عضو اتحادیه اروپا که به دلیل موقعیت جغرافیایی خود به طور ویژه‌ای به منابع روسیه وابسته هستند و گزینه‌های جایگزین مناسبی ندارند، پیش‌بینی شده است.

علاوه بر این، کشورهای بلغارستان و کرواسی به طور ویژه از معافیت موقت در مورد واردات از طریق دریا نفت خام روسیه و گازوئیل و کیوم (Vacuum gas-oil) بهره‌مند خواهند شد.

از آنجایی که اکثر نفت روسیه تحویل داده شده به اتحادیه اروپا از طریق دریا انجام می‌شود، این محدودیت‌ها تا پایان سال ۲۰۲۲، نزدیک به ۹۰ درصد از واردات نفت روسیه به اروپا را کاهش می‌دهد که به میزان قابل توجهی سود تجاری روسیه را از بین خواهد برد.

۱-۳- تحریم‌های بخش حمل‌ونقل جاده‌ای

اتحادیه اروپا اپراتورهای حمل‌ونقل جاده‌ای روسیه را از ورود به اتحادیه اروپا، از جمله برای کالاهای در حال ترانزیت، منع کرده است. هدف این تحریم محدود کردن ظرفیت صنعت روسیه برای دستیابی به کالاهای کلیدی و ایجاد اختلال در تجارت جاده‌ای از و به روسیه است. با این حال، کشورهای اتحادیه اروپا می‌توانند موارد زیر را از تحریم‌ها مستثنی کنند:

- حمل‌ونقل انرژی؛
- حمل‌ونقل محصولات دارویی، پزشکی، کشاورزی و غذایی؛
- اهداف کمک‌های بشردوستانه؛
- حمل‌ونقل مربوط به عملکرد نمایندگی‌های دیپلماتیک و کنسولی اتحادیه اروپا و کشورهای آن در روسیه یا سازمان‌های بین‌المللی در روسیه که مطابق با قوانین بین‌المللی از مصونیت برخوردار هستند؛
- انتقال یا صادرات کالاهای فرهنگی به روسیه در چارچوب همکاری رسمی فرهنگی با روسیه؛
- این ممنوعیت بر خدمات پستی و کالاهای ترانزیت بین استان کالینینگراد روسیه (که از بقیه خاک روسیه جداست) و سرزمین روسیه نیز تأثیری نمی‌گذارد.

۱-۴- تحریم‌های بخش هوانوردی

در فوریه ۲۰۲۲، اتحادیه اروپا از دسترسی هر نوع هواپیماهای روسی به فرودگاه‌های اتحادیه اروپا خودداری می‌کند و آن‌ها را از پرواز بر فراز حریم هوایی اتحادیه اروپا نیز منع می‌کند. این بدان معناست که هواپیماهای ثبت‌شده در روسیه یا جاهای دیگر و اجاره‌داده شده به شهروندان یا نهادهای روسی نمی‌توانند در هیچ فرودگاه اتحادیه اروپا فرود بیایند، همچنین نمی‌توانند بر فراز کشورهای اتحادیه اروپا پرواز کنند. هواپیماهای خصوصی، به عنوان مثال جت‌های تجاری خصوصی نیز مشمول این ممنوعیت هستند.

علاوه بر این، اتحادیه اروپا صادرات کالا و فناوری در صنعت هوانوردی و فضایی به روسیه را ممنوع کرد. خدمات بیمه، خدمات نگهداری و کمک‌های فنی مرتبط با این کالاها و فناوری نیز ممنوع است. لازم به ذکر است که در این خصوص کشورهای ایالات متحده، کانادا و بریتانیا محدودیت‌های مشابهی اعمال کرده‌اند.

به طور کلی این محدودیت‌ها بدان معناست که خطوط هوایی روسیه نمی‌توانند هیچ هواپیما، قطعات یدکی یا تجهیزاتی را برای ناوگان خود خریداری کنند و نمی‌توانند تعمیرات یا بازرسی‌های فنی لازم را انجام دهند. از آنجایی که سه چهارم تجهیزات ناوگان هوایی غیرنظامی فعلی روسیه در اتحادیه اروپا، ایالات متحده یا کانادا تولید می‌شود، به مرور زمان این ممنوعیت احتمالاً منجر به زمین‌گیر شدن بخش قابل توجهی از این ناوگان، حتی برای پروازهای داخلی خواهد شد.

۱-۵- تحریم‌های بخش حمل‌ونقل دریایی

اتحادیه اروپا بنادر خود را به روی کل ناوگان تجاری روسیه با بیش از ۲،۸۰۰ کشتی بسته است. با این حال، این اقدام بر کشتی‌های حامل کالاهای زیر تأثیر نمی‌گذارد:

- انرژی؛
- محصولات دارویی، پزشکی، کشاورزی و غذایی؛
- کمک‌های بشردوستانه؛
- سوخت هسته‌ای و سایر کالاهای لازم برای عملکرد قابلیت‌های هسته‌ای غیر نظامی؛
- زغال سنگ (معافیت تا ۱۰ اوت ۲۰۲۲، و پس از آن واردات زغال سنگ به اتحادیه اروپا ممنوع خواهد شد).

این اقدام بر کشتی‌هایی که نیاز به کمک دارند و به‌دنبال مکانی برای پهلوگرفتن هستند، یا کشتی‌هایی که به دلایل ایمنی دریایی یا نجات جان انسان‌ها با بندر اضطراری تماس می‌گیرند، تأثیری نمی‌گذارد.

البته این ممنوعیت همچنین شامل آن دسته از کشتی‌هایی می‌شود که با تغییر پرچم روسیه یا ثبت مشخصات خود به کشوری دیگر، می‌خواهند از تحریم‌ها فرار کنند. مقامات بندری می‌توانند با بررسی شماره IMO کشتی‌ها (شماره شناسایی منحصربه‌فرد تعیین شده از طرف سازمان بین‌المللی دریانوردی) تلاش برای تغییر پرچم یا تغییر مشخصات ثبتی را شناسایی کنند.

۱-۶- تحریم‌های مربوط به سوئیفت و تراکنش بانکی روسیه

این ممنوعیت ده بانک روسی را از انجام مبادلات مالی بین‌المللی و استفاده از خدمات سوئیفت باز می‌دارد. لیست این بانک‌ها در ادامه آورده شده است.

جدول ۱. بانک‌های روسی تحریم شده در خصوص سوئیفت و تراکنش بانکی

ردیف	نام بانک	نوع تحریم	تاریخ	معادل شمسی	منبع
۱	Russian Central Bank	تراکنش	۲۸ فوریه	۱۴۰۰/۱۲/۰۹	لینک
۲	Otkritie FC Bank	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
		تراکنش	۸ آوریل	۱۴۰۱/۰۱/۱۹	لینک
۳	Novikombank	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
		تراکنش	۸ آوریل	۱۴۰۱/۰۱/۱۹	لینک
۴	Promsvyazbank (PSB)	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
۵	Rossiia Bank	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
۶	Sovcombank	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
		تراکنش	۸ آوریل	۱۴۰۱/۰۱/۱۹	لینک
۷	Vnesheconombank (VEB)	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
۸	VTB Bank	سوئیفت	۲ مارس	۱۴۰۰/۱۲/۱۱	لینک
		تراکنش	۸ آوریل	۱۴۰۱/۰۱/۱۹	لینک
۹	Sberbank	سوئیفت	۳ ژوئن	۱۴۰۱/۰۳/۱۳	لینک
۱۰	Credit Bank of Moscow	سوئیفت		۱۴۰۱/۰۳/۱۳	لینک
۱۱	Russian Agricultural Bank	سوئیفت		۱۴۰۱/۰۳/۱۳	لینک

لازم به ذکر است که سوئیفت یک سرویس پیام‌رسان مالی است که تبادل اطلاعات بین بانک‌ها و سایر موسسات مالی را به طور قابل ملاحظه‌ای تسهیل می‌کند. در حال حاضر سوئیفت بیش از ۱۱ هزار نهاد را در سراسر جهان به هم متصل می‌کند. در نتیجه، بانک‌های تحریم‌شده نه می‌توانند ارز دریافت کنند (زیرا انتقال ارزهای خارجی بین دو بانک عموماً به عنوان انتقال به خارج از کشور با مشارکت یک بانک واسطه خارجی پردازش می‌شود) و نه دارایی‌ها را به خارج منتقل کنند که عواقبی منفی برای اقتصاد روسیه دارد.

از نظر فنی، بانک‌ها می‌توانند تراکنش‌های بین‌المللی را بدون سوئیفت انجام دهند؛ اما گران، پیچیده و نیازمند اعتماد متقابل بین مؤسسات مالی است. در واقع تحریم سوئیفت، پرداخت‌ها را به زمانی برمی‌گرداند که از تلفن و فکس برای تأیید هر تراکنش استفاده می‌شد.

همچنین اتحادیه اروپا هرگونه تراکنش با بانک مرکزی در ارتباط با مدیریت ذخایر و دارایی‌های بانک مرکزی روسیه را ممنوع کرده است. در نتیجه مسدود شدن دارایی‌های بانک مرکزی، بانک مرکزی دیگر نمی‌تواند به دارایی‌هایی که در بانک‌های مرکزی و مؤسسات خصوصی در اتحادیه اروپا ذخیره کرده است، دسترسی داشته باشد.

در فوریه ۲۰۲۲، ذخایر بین‌المللی روسیه ۶۴۳ میلیارد دلار (حدود ۵۷۹ میلیارد یورو) بود. از جمله اهداف دیگر، داشتن ذخایر به ارزهای خارجی به ثابت نگه داشتن نرخ ارز خود کشور کمک می‌کند.

به دلیل ممنوعیت تراکنش‌های اتحادیه اروپا و سایر کشورها، تخمین زده می‌شود که بیش از نیمی از ذخایر روسیه مسدود شده باشد. این ممنوعیت همچنین توسط سایر کشورها (مانند ایالات متحده، کانادا و بریتانیا) که هر کدام سهمی از ذخایر خارجی روسیه را ذخیره می‌کنند، اعمال شده است؛ در نتیجه، روسیه نمی‌تواند به بسیاری از ذخایر و دارایی‌های خارجی برای تأمین مالی بانک‌های خود دسترسی داشته باشد. به نظر می‌رسد حتی فروش ذخایر طلای روسیه نیز به دلیل تحریم‌های بین‌المللی علیه روسیه، دشوارتر شود.

اتحادیه اروپا همچنین فروش، عرضه، انتقال و صادرات «اسکناس‌های یورو» را به روسیه ممنوع کرده است؛ هدف از این کار محدود کردن دسترسی دولت روسیه، بانک مرکزی و اشخاص حقیقی یا حقوقی در روسیه به پول نقد اسکناس یورو با هدف جلوگیری از دورزدن تحریم‌ها است.

فصل ۲. فرمان جدید روسیه در خصوص پرداخت هزینه گاز

در بحبوحه جنگ در اوکراین و اوضاع تحریمی پر تنش، در ۲۳ مارس ۲۰۲۲ (چهارشنبه، ۳ فروردین ۱۴۰۱)، رئیس جمهور پوتین اعلام کرد که ارز پرداختی برای گاز روسیه که به خریداران کشورهای «غیر دوست»^۲ تحویل داده می‌شود، «به روبل تغییر خواهد کرد»^۳.

رئیس جمهور روسیه با تاکید بر لزوم کاهش مواجهه روسیه با مسدود شدن دارایی‌ها، به بانک مرکزی و دولت روسیه دستور داد تا طرح‌های پرداخت بهای گاز به روبل را در عرض یک هفته نهایی کنند. فرمان صادر شده در ۳۱ مارس ۲۰۲۲ (پنج شنبه، ۱۱ فروردین ۱۴۰۱)، یک «رویه ویژه»^۴ را ایجاد می‌کند که حاوی چندین دستورالعمل است و به طور کلی به منظور ایجاد سازوکار پرداخت بهای گاز به روبل است. متن کامل این فرمان در «پیوست الف. فرمان رویه ویژه خطاب به تامین‌کنندگان گاز طبیعی روسیه جهت انجام تعهدات خریداران خارجی» در دسترس است.

این فرمان، الزامات مربوط به عرضه گاز طبیعی توسط گازپروم به خریداران از چندین کشور «غیر دوست» (از جمله واردکنندگان اصلی اتحادیه اروپا گاز روسیه) است که تحت قراردادهای عرضه گاز از اول آوریل ۲۰۲۲ (جمعه، ۱۲ فروردین ۱۴۰۱) اجرا می‌شود.

۲-۱- سازوکار معمول پرداخت

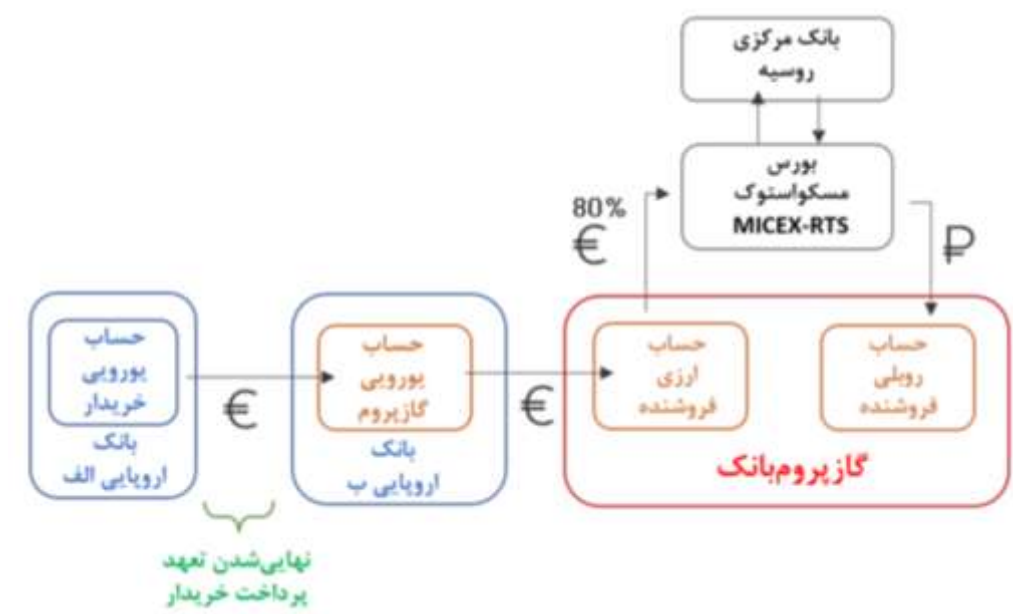
به طور کلی ارز متغیری کلیدی در قراردادهای تامین انرژی است و بیشتر تجارت گاز به یورو یا دلار صورت حساب و پرداخت می‌شود. همانگونه که در «

^۲‘unfriendly’

^۳‘will be changed to roubles.’

^۴‘special procedure’

پیوست ب. بررسی اهمیت ارز و شیوه پرداخت در قراردادهای تامین انرژی^۵ مفصلاً توضیح داده شده است، به طور معمول در قراردادهای گاز، پرداخت هزینه معمولاً به صورت انتقال مستقیم از خریدار به حساب تعیین شده‌ی فروشنده در یک بانک اروپایی است، که تعهد پرداخت در هنگام انجام این انتقال نهایی می‌شود. بانک خصوصی^۶ گازپروم بانک،^۷ بازوی مالی گازپروم (بزرگترین شرکت تولیدکننده گاز جهان)، نقش مرکزی را در این تراکنش‌ها ایفا می‌کند؛ به طوری که روابط بانکی و پیام‌رسانی را با بانک‌های غربی مانند «جی‌پی مورگان چیس»، «دویچه بانک»، «بانک نیویورک ملون» یا «کومرتس بانک» برعهده دارد که برای پرداخت بهای گاز استفاده می‌شود.^۸

شکل ۱. سازوکار معمول پرداخت هزینه گاز بین روسیه و اروپا (پیش از فرمان ۳۱ مارس)

۲-۲- سازوکار جدید پرداخت

فرمان جدید رئیس جمهور روسیه این سازوکار را به طرز چشمگیری تغییر می‌دهد. از نقطه نظر عملیاتی، خریداران خارجی از «کشورهای غیر دوست» (که ۷۰ درصد از درآمدهای صادراتی گازپروم در سال ۲۰۲۱ را به خود اختصاص داده‌اند)، باید یک حساب ویژه روبلی نوع K و یک حساب ارزی ویژه نوع K در گازپروم بانک افتتاح کنند و تنها از این حساب‌ها باید برای پرداخت گاز استفاده شود.

فرآیند پرداخت براساس رویه جدید شامل چهار مرحله زیر است:

۱. خریدار وجوه را به حساب ارز ویژه «K» به صورت ارز خارجی منتقل می‌کند؛
۲. گازپروم بانک ارز خارجی را در «بورس مسکو MICEX - RTS» می‌فروشد؛
۳. گازپروم بانک درآمد روبلی را به حساب روبلی «K» خریدار منتقل می‌کند؛

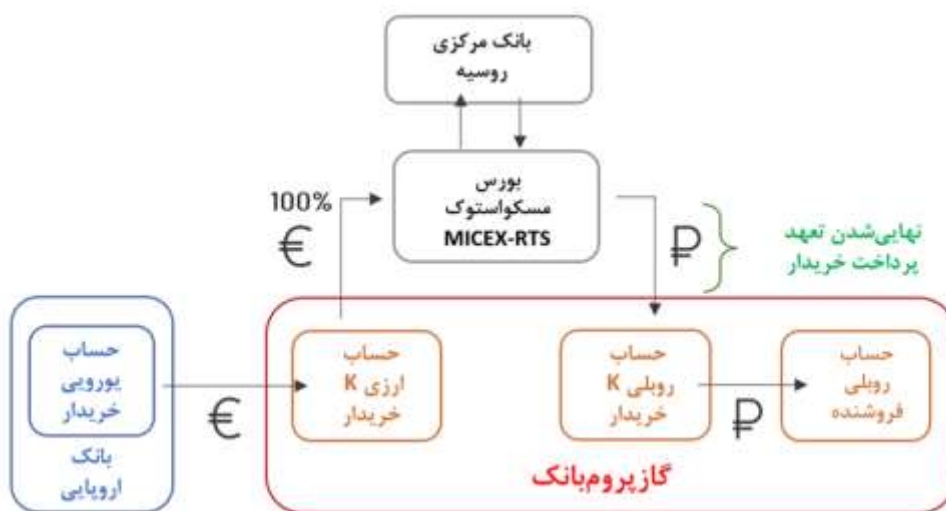
^۵private-owned

^۶Gazprombank

^۸وال استریت ژورنال

۴. گازپرومبانک وجوه روبلی را از حساب خریدار به حساب گازپروم در گازپرومبانک انتقال می‌دهد.

این فرایند را می‌توان به صورت زیر نشان داد:

شکل ۲. سازوکار جدید پرداخت هزینه گاز بین روسیه و اروپا (پس از فرمان ۳۱ مارس)

خریداران خارجی پس از افتتاح حساب باید وجوه ارز خارجی تعیین شده در قرارداد تامین گاز را به حساب ارزی ویژه جدید خود در گازپرومبانک انتقال دهند. سپس گازپرومبانک با فروش تمام ارز خارجی دریافتی از خریدار در بورس مسکو استوک MICEX-RTS و واریز درآمد به حساب روبلی جدید خریدار خارجی، تبدیل ارز به روبل را انجام خواهد داد. وجوه روبلی در نهایت به تامین کننده روسی در حساب روبلی اش در گازپرومبانک منتقل می‌شود. همچنین در گام بعدی، دولت روسیه، بانک مرکزی، خدمات گمرکی فدرال و گازپرومبانک باید رویه‌هایی اجرایی این فرمان را ایجاد کنند.

۲-۲-۱- عدم امکان خرید مستقیم روبل از بانک مرکزی روسیه توسط شرکت‌های اروپایی

با توجه به سازوکار اعلامی توسط دولت روسیه، این فرضیه که شرکت‌های اروپایی مجبور هستند به هر نحوی روبل را پیشاپیش از بانک مرکزی روسیه خریداری و آن را به گازپروم پرداخت کنند، رد می‌شود. علاوه بر این، رئیس کمیسیون اروپا، اورسولا فون در لاین، هشدار داد که در صورتی که شرکت‌های اروپایی به این روش روبل خریداری کنند، ناقض تحریم‌های غرب و اتحادیه اروپا خواهند بود.^۸ همچنین بر اساس تصمیم اتحادیه اروپا در ۲۸ فوریه ۲۰۲۲، هرگونه معامله با بانک مرکزی روسیه ممنوع است.^۹

۲-۳- مفاهیم

فرمان مذکور سازوکار پرداخت بهای گاز وارداتی از روسیه به ارز روبل را تعریف می‌کند. این فرمان یک روز پس از آن منتشر شد که رئیس جمهور پوتین به شولز صدراعظم آلمان گفت که «هیچ چیز برای شرکای

^۸ هانگری تودی

^۹ رجوع شود به فصل اول همین گزارش

اروپایی تحت این فرمان تغییر نخواهد کرد». البته متن فرمان خلاف این موضوع را نشان می‌دهد؛ چراکه بر اساس بخش «۹» این فرمان، کمیسیون کنترل سرمایه‌گذاری خارجی روسیه این اختیار را دارد که «مجوزی» برای خریداران خارجی صادر کند که به آنها اجازه می‌دهد تا تعهدات خود را بدون رعایت رویه تعیین شده توسط این فرمان انجام دهند. البته شرایط و مراحل اخذ مجوز در این مصوبه ذکر نشده است.

۲-۳-۱- پرداخت بهای گاز به روبل

این فرمان، سازوکار جدیدی را معرفی می‌کند که باید برای چندین قرارداد تامین گاز اعمال شود. از نظر حقوقی، قوانین پرداخت جدید باید با ترتیبات قبلی در قراردادهای تامین گازی مربوطه سنجیده شود و احتمالاً با آنها هماهنگ شود. با این حال واضح است که سازوکار جدید با ابتدایی‌ترین (و رایج‌ترین) سازوکار پرداخت در قرارداد تامین گاز که صرفاً شامل انتقال ساده وجوه از حساب بانکی خریدار به حساب فروشنده است، متفاوت است.

در عوض، این فرمان فرآیندی «چند مرحله‌ای» و «چند ذی‌نفعی» را معرفی می‌کند، که هم خریدار و هم فروشنده را ملزم به انجام اقدامات خاصی می‌کند، اما به طور کلی بخش عمده‌ای از تکمیل فرآیند به گازپرومبانک (و به مقداری محدود، بورس مسکو) وابسته است. پیچیدگی این سازوکار هدف روشنی برای تسهیل تبدیل ارز قرارداد خارجی به روبل دارد.

به نظر می‌رسد این رویکرد در ابتدا به خریداری که تمایلی به پرداخت بهای گاز به روبل ندارد، اجازه می‌دهد مرحله اول انتقال توسط خریدار به ارز خارجی انجام شود. با این حال، به محض اینکه وجوه به حساب نوع «K» خریدار (به ارز خارجی) واریز شد، تراکنش‌های بعدی توسط گازپرومبانک انجام می‌شود. این فرآیند به نوبه خود به ریسک‌های مختلفی برای خریدار از جمله قرار گرفتن در معرض عدم انجام تعهد پرداخت، تبدیل می‌شود.

با اولین انتقال به یورو یا دلار، عملاً خریدار هنوز بهای گاز را پرداخت نکرده است؛ چراکه تعهد پرداخت خریدار تنها در مرحله آخر انتقال و زمانی انجام می‌شود که وجوه روبلی به حساب شرکت گازپروم واریز شود. در نتیجه، در فرآیند فرمان جدید، انجام تعهد پرداخت خریدار خارج از کنترل خود خریدار اجرا خواهد شد. در واقع، این فرمان خریدار را مجبور می‌کند تعهد خود را برای پرداخت به شخص دیگری (گازپرومبانک) منتقل کند.

۲-۳-۲- تعلیق تحویل و فورس ماژور

این فرمان همچنین سازوکاری در خصوص ممنوعیت تحویل گاز نیز ایجاد می‌کند و به «مرجع گمرکی»^۱ این اختیار را می‌دهد تا در صورتی که یک یا چند مورد از چهار مورد زیر هنگام سررسید پرداخت رخ دهد، تحویل گاز را «ممنوع»^۱ کند:

۱. عدم پرداخت؛

^۱'customs authority'

'ban'

۲. پرداخت جزئی؛
۳. پرداخت به ارز خارجی؛
۴. پرداخت در بانک غیرمجاز.

جدول زمانی برای تصمیم مقام گمرکی و ویژگی‌های ممنوعیت احتمالی تحویل در این فرمان ذکر نشده است، اما قابل قبول است که سازوکار جدید با ترتیبات قراردادهای قبلی طرفین در صورت «عدم پرداخت»، متفاوت باشد. با این حال امکان بالقوه توقف عرضه موضوع اصلی بحث در مورد تقاضای روسیه برای تغییر ارز بوده است.

این فرمان به طور بالقوه لحن بحث را تغییر می‌دهد، زیرا تصمیم در مورد توقف احتمالی عرضه از شرکت گازپروم (به عنوان فروشنده‌ای که حقوق خود را تحت قرارداد تامین گاز مربوطه اعمال می‌کند) را به مقامات گمرکی منتقل می‌کند. این تغییر می‌تواند پیامدهای متعددی داشته باشد و به طور بالقوه زمینه را برای یک مورد بالقوه فورس ماژور به نفع گازپروم آماده کند.

فورس ماژور، به طور کلی، به شرایط خارجی غیرمنتظره‌ای اشاره دارد که عملکرد تحت یک قرارداد را مختل می‌کند. اگر گمرک تحویل گاز به خریدار خاصی را ممنوع کند، گازپروم می‌تواند این ممنوعیت را در قالب شرایط فورس ماژور تحت قرارداد تامین گاز مربوطه ارائه کند؛ یعنی ادعا کند که ممنوعیت تحویل توسط اقدام دولتی اعمال شده است. به این ترتیب، شرکت گازپروم می‌تواند به دنبال معافیت از مسئولیت عدم اجرای تعهدات خود تحت قرارداد تامین گاز باشد.

۲-۴- واکنش کشورهای اروپایی به فرمان جدید روسیه

بر اساس گزارش‌ها، از ۲ آوریل ۲۰۲۲ (شنبه، ۱۳ فروردین ۱۴۰۱)، خریداران و دولت‌های متأثر از فرمان جدید روسیه (عمدتاً اتحادیه اروپا)، در حال تجزیه و تحلیل این فرمان هستند و هنوز همه آن‌ها پاسخ خود را به طور مشخص بیان نکرده‌اند.

در همین راستا، گزارش شده است که وزیران اقتصاد فرانسه و آلمان این درخواست را به عنوان «باج خواهی» رد کرده‌اند و لامر وزیر فرانسه در جریان بازدید از برلین اظهار داشت که هر دو کشور در حال آماده شدن برای این احتمال هستند که دیگر گاز روسیه وجود نداشته باشد.

در ۲ آوریل ۲۰۲۲، وزارت انرژی لیتوانی با اشاره به «باج‌گیری انرژی روسیه در اروپا» ضمن بیان اینکه لیتوانی دیگر قصد ندارد برای گاز روسیه سفارش و پرداخت کند، اعلام کرد که لیتوانی گاز روسیه را به طور کامل کنار گذاشته است.

این نمونه محدود، منعکس‌کننده طیفی از پاسخ‌هایی است که توسط سیاستمداران کشورهای عضو اتحادیه اروپا، یک هفته بعد از اظهارات اولیه رئیس‌جمهور پوتین در مورد تغییر ارز پرداخت و فرمان ارائه شده است. از آنجایی که میزان وابستگی به گاز روسیه در سراسر اتحادیه اروپا و سایر ملاحظات سیاسی برای هر کشور

متفاوت است، اتحادیه اروپا هیچ سند رسمی صادر نکرده است که نقطه نظر دقیق و جامع اتحادیه اروپا را برای پاسخ ایجاد کند.

قابل ذکر است، فرمان جدید روسیه به نحوی است که تلاش‌ها برای پاسخگویی یکپارچه توسط همه کشورهای اتحادیه اروپا را می‌تواند با شکاف همراه کند؛ زیرا در بخش ۹ این فرمان، تصریح شده است که کمیسیون کنترل سرمایه‌گذاری خارجی روسیه این اختیار را دارد «مجوزی» برای خریداران خارجی صادر کند که به آنها اجازه می‌دهد تا تعهدات خود را طبق این فرمان بدون رعایت رویه تعیین شده توسط این فرمان انجام دهند. همچنین شرایط و مراحل اخذ مجوز در این مصوبه نیز ذکر نشده است.

طی ماه‌های گذشته، شرکت‌های انرژی مستقر در اتحادیه اروپا تلاش کرده‌اند تا متناسب با اظهارات مبهم و گاه متناقض بروکسل در خصوص ابعاد پرداخت بهای گاز روسیه به روبل، این دستورالعمل را عملیاتی کنند. اما مهم‌ترین سوال بی‌پاسخ این است که آیا عمل طبق دستورالعمل جدید روسیه به منزله نقض تحریم‌های اتحادیه اروپا است؟

با این حال تاکنون، تنها سه کشور اتحادیه اروپا شاهد توقف عرضه گاز روسیه به دلیل امتناع شرکت‌های انرژی آنها از پیروی از فرمان روسیه بوده‌اند و بسیاری از شرکت‌های انرژی به طور داوطلبانه از طریق حساب‌های بانکی روسیه، بهاز گاز دریافتی را پرداخت می‌کنند و همه این شرکت‌ها نیز اصرار دارند که شیوه جدید پرداخت‌ها نقض‌کننده تحریم‌های اتحادیه اروپا نیست.

از سوی دیگر دستورالعمل اتحادیه اروپا نیز چندان واضح و شفاف نبوده است؛ در دستورالعمل‌های قانونی اولیه‌ای که به صورت کتبی و خصوصی به کشورها ارسال شده است، اتحادیه اروپا صرفاً هشدار داده که روش پرداخت گاز به نقض تحریم‌های اتحادیه اروپا منجر می‌شود.^{۱۲}

اما در ماه آوریل، متن دستورالعمل اتحادیه اروپا به شرکت‌ها بیان می‌کند که تحریم‌های اتحادیه اروپا افتتاح حساب در گازپروم‌بانک را ممنوع نمی‌کند. با این وجود، به خریداران پیشنهاد می‌دهد که از طرف روسی بخواهند تعهدات قراردادی خود را به همان روشی که قبل از تصویب فرمان صورت می‌پذیرفت، ادامه دهند.^{۱۳} همچنین علی‌رغم اصرارهایی که برای اطلاعات دقیق‌تر وجود داشت، دستورالعمل‌های کتبی کمیسیون که در اواخر آوریل به روزرسانی شد نیز هیچ اشاره‌ای به اینکه آیا حساب‌های روبلی تحریم‌های اتحادیه اروپا را نقض می‌کند یا خیر، نکرده است.

از سوی دیگر، به گفته منابع آگاه، در نشست دیپلمات‌های اتحادیه اروپا در اواسط ماه مه، ژول یورگنسن، مدیرکل انرژی اتحادیه به اعضا گفته است که اگرچه اتحادیه به شرکت‌ها توصیه کرده که حساب روبلی باز نکنند، اما این کار را نقض تحریم‌ها نمی‌داند و اگر «گازپروم‌بانک» بدون درخواست صریح از شرکت‌های اروپایی،

^{۱۲} پلیتیکو

^{۱۳} متن دستورالعمل اتحادیه اروپا

یورو یا دلار دریافتی را به روبل تبدیل کند، این اقدام ممکن است خارج از صلاحیت اجرایی اتحادیه اروپا باشد و عملاً نقشی در تعیین مجازبودن یا نبودن آن نخواهد داشت.

همچنین سخنگوی اتحادیه اروپا نیز اعلام کرد که «درباره جزئیات گفتگو با کشورهای عضو اظهار نظر نمی‌کنند». با این حال، در ادامه خلاصه‌ای از آنچه تاکنون در خصوص واکنش کشورهای اروپایی به فرمان جدید روسیه منتشر شده، بیان می‌شود.^{۱۴}

۲-۴-۱- خودداری از پذیرش مقررات جدید روسیه

به طور کلی حدود ۶ شرکت در کشورهای لهستان، بلغارستان، فنلاند، آلمان و دانمارک از پذیرش مقررات جدید روسیه خودداری کرده‌اند.

۲-۴-۱-۱- شرکت پی‌جی‌نیک (PGNiG) لهستان

این شرکت در ۱۲ آوریل ۲۰۲۲ (۲۳ فروردین ۱۴۰۱) روش جدید پرداخت روبل را رد کرد. متعاقباً عرضه گاز روسیه در ۲۷ آوریل (۷ اردیبهشت ۱۴۰۱) متوقف شد.^{۱۵}

۲-۴-۱-۲- شرکت بلغارگاز (Bulgargaz) بلغارستان

این شرکت نیز روش جدید پرداخت را رد کرد و عرضه گاز در ۲۷ آوریل (۷ اردیبهشت ۱۴۰۱) متوقف شد.^{۱۶}

۲-۴-۱-۳- شرکت گاسوم (Gasum) فنلاند

دولت فنلاند روش پرداخت جدید را در ۲۸ آوریل (۸ اردیبهشت ۱۴۰۱) رد کرد.^{۱۷} عرضه گاز نیز در ۲۱ مه (۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱) متوقف شد.^{۱۸}

۲-۴-۱-۴- شرکت گازترا (GasTerra) هلند

این شرکت نیمه‌دولتی از اظهار نظر در مورد جزئیات قرارداد جدید خود با گازپروم خودداری کرد، اما در ۲۰ مه (۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۱) گفت که عدم شفافیت اتحادیه اروپا در مورد تحریم‌ها علیه روسیه بسیار آزاردهنده است و این شرکت را مجبور می‌کند به طور مداوم انواع سناریوها را در نظر بگیرد، اما وضعیت نهایی هنوز نامشخص است.

از سوی دیگر دولت هلند نیز بیان داشت که نمی‌تواند بدون پیام واضح بروکسل مبنی بر نقض یا عدم نقض تحریم‌ها، هیچ اقدامی در ارتباط با افتتاح حساب روبلی را مجازات کند. به نظر می‌رسد دولت هلند به طور مشخص به دنبال پیامی شفاف از اتحادیه اروپاست و تا آن زمان به ادامه خرید گاز از روسیه ادامه می‌دهد. در

^{۱۴} پلیتیکو

^{۱۵} رویترز

^{۱۶} بلغارگاز

^{۱۷} رویترز

^{۱۸} گاسوم

همین راستا سخنگوی وزارت امور اقتصادی هلند بیان کرده است که دولت هلند از اتحادیه اروپا درخواست کرد تا راهنمایی‌های مربوط به حساب‌های روبلی را شفاف کند و قبل از هرگونه اعمال فشار بر بخش خصوصی، به وضوح بیشتری در این خصوص نیاز است.^{۱۹}

پس از این اتفاقات در تاریخ ۳۰ مه (۹ خرداد)، این شرکت اعلام کرد که با درخواست پرداخت شرکت گازپروم همراهی نمی‌کند؛ چراکه انجام این کار خطر نقض تحریم‌های اعمال شده توسط اتحادیه اروپا را به همراه دارد. همچنین این اقدام، به ویژه افتتاح حساب در مسکو بر اساس قوانین روسیه و کنترل آن‌ها توسط رژیم روسیه، خطرات مالی و عملیاتی بسیار زیادی در ارتباط با مسیر پرداخت دارد.^{۲۰}

۲-۴-۱-۵- شرکت شل (Shell) آلمان

شرکت گازپروم بانک اعلام کرد که شرکت شل انرژی اروپا اطلاع داده که قصد ندارد طبق قرارداد برای تامین گاز پرداخت را به روبل انجام دهد. این شرکت روسی همچنین بیان داشت که تا پایان روز کاری در ۳۱ مه (مهلت پرداخت مقرر در قرارداد)، گازپروم مبلغی را از شرکت شل برای تامین گاز در ماه آوریل دریافت نکرده بود. شرکت شل هیچ حساب ویژه‌ای برای انجام پرداخت‌های روبلی افتتاح نکرده است.

به این ترتیب شرکت گازپروم از تعلیق تامین گاز تحت این قرارداد به شرکت شل آلمان، از اول ژوئن ۲۰۲۲ تا زمانی که پرداخت به روبل انجام شود اطلاع داد.

لازم به ذکر است که گازپروم سالانه ۱,۲ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی را برای شل تامین می‌کرد. به گفته وزارت اقتصاد این کشور، این عدد تنها ۱,۳ درصد از ۹۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی مصرف سالانه آلمان است.^{۲۱}

۲-۴-۱-۶- شرکت اورستد (Ørsted) دانمارک

شرکت اورستد در ۱ ژوئن اعلام کرد که روسیه عرضه گاز خود را به دلیل امتناع از پرداخت به روبل قطع کرده است. مته فردریکسن، نخست وزیر دانمارک بیان کرده بود که این اقدام اصلاً قابل قبول نیست و نوعی باج‌گیری از سوی رئیس جمهور روسیه است.

پیش از این مدیرعامل این شرکت بیان کرده بود که ما در امتناع خود از پرداخت به روبل ایستاده ایم و برای این سناریو آماده شده ایم. این وضعیت نیاز به استقلال اتحادیه اروپا از گاز روسیه را با تسریع در ساخت انرژی‌های تجدیدپذیر تقویت می‌کند.

لازم به ذکر است که هیچ خط لوله مستقیمی بین روسیه و دانمارک وجود ندارد، بنابراین روسیه نمی‌تواند مستقیماً عرضه گازی که همچنان این کشور می‌تواند را دریافت کند را قطع کند. در واقع این اقدام روسیه به این معنی است که دانمارک باید گاز بیشتری از بازار گاز اروپا خریداری کند. دانمارک سال‌ها صادرکننده خالص

^{۱۹} دی ولکس کرات

^{۲۰} اینسیدر

^{۲۱} اینسیدر

گاز طبیعی بوده است، اما به دلیل اینکه میدان تایرا در دریای شمال در حال بازسازی است، این کشور در حال حاضر حدود ۷۵ درصد از گاز مصرفی خود را از طریق آلمان وارد می‌کند. انتظار می‌رود میدان تایرا در اواسط سال ۲۰۲۳ بازگشایی شود.^{۲۲}

۲-۴-۲- ادامه واردات گاز و پرداخت از طریق گازپروم بانک روسیه

بسیاری از شرکت‌های اروپایی به پرداخت از طریق دستورالعمل جدید و دریافت گاز روسیه ادامه داده‌اند، البته ممکن است جزئیات توافقات جدید آن‌ها با شرکت گازپروم و اینکه آیا حساب ویژه روبلی باز کرده‌اند یا خیر، عمومی نباشد.

۲-۴-۲-۱- شرکت اموی ام (MVM) مجارستان

پیتر سیارتو، وزیر امور خارجه مجارستان در کنفرانسی مطبوعاتی در ۱۱ آوریل (۲۲ فروردین) بیان داشت که کشور مجارستان بهای گاز دریافتی را به یورو پرداخت می‌کند و گازپروم بانک، یورو را به روبل تبدیل می‌کند و این مبلغ را به شرکت گازپروم پرداخت می‌شود. وی همچنین افزود که قرارداد گاز جدید بین شرکت اموی ام و گازپروم روسیه که در سپتامبر امضا شد، امکان پرداخت ارز جایگزین را نیز فراهم کرده است. طبق مصاحبه وزیر امور خارجه مجارستان؛

«شرکت مجارستانی واردکننده گاز از کشور روسیه، دو حساب بانکی در گازپروم بانک، که در لیست تحریم اتحادیه اروپا است، افتتاح خواهد کرد. سپس حساب یورو و حساب روبل توسط طرف روسی تبدیل می‌شود و این فرایند، راه حل فنی برای پرداخت هزینه گاز به روبل روسیه است. به این ترتیب مجارستان تحریم‌های اتحادیه اروپا را نیز زیر پا نمی‌گذارد.»^{۲۳}

۲-۴-۲-۲- شرکت وی ان جی (VNG) آلمان

این شرکت در ۹ می اعلام کرد که افتتاح حساب در گازپروم بانک کاملاً بدون مشکل انجام شد و در حال حاضر مبلغ فاکتور را که همچنان بر حسب یورو خواهد بود، طبق روال برنامه‌ریزی شده به حساب‌هایش در این بانک پرداخت خواهد کرد تا پرداخت به موقع به تامین کننده (شرکت گازپروم) از طرف ما تضمین شود. این شرکت بیان کرده است که بر اساس بررسی‌هایش به این نتیجه رسیده است که تبدیل یورو به روبل به این شیوه هیچ مشکلی ایجاد نخواهد کرد.

طبق بیانیه شرکت وی ان جی آلمان؛

«شرکت وی ان جی آلمان مبلغ فاکتور را که همچنان به یورو خواهد بود، طبق روال برنامه‌ریزی شده به حساب‌های گازپروم بانک پرداخت خواهد کرد تا پرداخت به موقع به تامین کننده از طرف این شرکت

^{۲۲} ای بی سی نیوز

^{۲۳} هانگری تودی

تضمین شود. این شرکت همچنین فرض می‌کند که تبدیل ارز به روبل هیچ مشکلی ایجاد نخواهد کرد. حداقل باز کردن حساب کاملاً بدون مشکل انجام شد.»^{۲۴}

۲-۴-۲-۳- شرکت RWE آلمان

سخنگوی این شرکت در ۱۶ مه بیان داشت که شرکت RWE برای پرداخت بهای گاز به یورو آماده و حساب مربوطه را نیز افتتاح کرده است و طبق مقررات اروپا و آلمان عمل خواهد کرد.^{۲۵}

۲-۴-۲-۴- شرکت یونیپر (Uniper) آلمان

مدیرعامل این شرکت، در ۱۸ مه بیان داشت که: شرکت یونیپر حسابی در گازپرومبانک افتتاح کرده و بنابراین ترتیبات پرداخت بهای گاز را مطابق قرارداد به یورو به حساب جدید و مطابق با سازوکار جدید پرداخت کرده است.

۲-۴-۲-۵- شرکت انجی (Engie) فرانسه

این شرکت در ۱۷ می اعلام کرد که با شرکت گازپروم در مورد درخواست روسیه برای اصلاح طرح پرداخت برای تامین گاز مذاکره کرده است. این گروه همچنین اقدامات لازم برای آمادگی جهت اجرای تعهدات پرداختی خود تا زمانی که در محدوده مقررات تحریم‌های اروپایی باشد، انجام داده است.

۲-۴-۲-۶- شرکت انی (Eni) ایتالیا

این شرکت در ۱۷ مه اعلام کرد: انی روند افتتاح دو حساب در گازپرومبانک را، یکی به یورو و دیگری به روبل، به صورت احتیاطی آغاز کرده است.^{۲۶}

۲-۴-۲-۷- شرکت اواموی (OMV) اتریش

این شرکت در ۲۰ مه اظهار داشت که اکنون فرآیند پرداخت را مطابق با تحریم‌ها اجرا کرده که تضمین می‌کند بهای گاز تحویلی به موقع پرداخت می‌شود.^{۲۷}

۲-۴-۲-۸- شرکت سی‌ای‌زد (ČEZ) چک

سخنگوی این شرکت در ۲۰ مه بیان کرد که شرکت سی‌ای‌زد طبق توصیه اتحادیه اروپا پرداخت را به یورو انجام داده است اما در مورد جزئیات اظهار نظر نخواهد کرد.^{۲۸}

^{۲۴} [رویترز](#)

^{۲۵} [رویترز](#)

^{۲۶} [پلیتیکو](#)

^{۲۷} [رویترز](#)

^{۲۸} [روزنامه چک](#)

۲-۴-۲-۹- شرکت اس‌پی‌بی (SPP) اسلواکی

وزارت اقتصاد این کشور در ۲۰ مه اعلام کرد، اسلواکی طبق قرارداد معتبر، فاکتور آوریل را به یورو پرداخت کرد؛ چراکه بر اساس نظر اتحادیه اروپا، چنین پرداختی نقض یا دورزدن تحریم‌ها نیست. این وزارتخانه همچنین گفت که یک شرکت کوچکتر گاز منطقه‌ای نیز با شرکت گازپروم قرارداد دارد که آن هم حفظ شده است.^{۲۹}

۲-۴-۲-۱۰- شرکت ژئوپلین (Geoplin) اسلونی

مدیر شرکت ژئوپلین در ۲۰ مه بیان داشت که با شریک روسی در مورد روش پرداخت مطابق با قرارداد و در عین حال با رعایت چارچوب اقدامات و توصیه‌های اتحادیه اروپا به توافق رسیده است.^{۳۰}

۲-۵- اقدامات جایگزین برای حذف گاز روسیه

به طور کلی کشورهای خریدار گاز روسیه، اقدامات جایگزین با هدف حذف گاز روسیه از سبد انرژی خود انجام داده‌اند که شامل استفاده از ذخایر گاز در کوتاه مدت و متنوع‌سازی سبد واردات گاز از جمله انعقاد قرارداد خرید گاز طبیعی مایع (LNG) آلت است.

۲-۶- تاثیر اقدامات جدید روسیه

بسیاری از گزارش‌ها بر سازوکار تبدیل ارز در این طرح متمرکز شده‌اند، با این حال به نظر می‌رسد دولت روسیه به دنبال آن است که عملاً هزینه فروش گاز فعلاً به روبل پرداخت نشود؛ در مقابل مهم‌ترین بخش سازوکار جدید این است که هزینه فروش انرژی به جای واریز در حساب متعلق به شرکت گازپروم در بانک‌های اروپایی، به ارزهای رایج در حسابی در بانک خصوصی گازپروم‌بانک روسیه پرداخت شود.

از دیدگاه روسیه، این تغییر سازوکار به دو نتیجه راهبردی منتهی خواهد شد: اولاً، اروپایی‌ها را از اعمال تحریم و مسدود کردن پرداخت‌های متعلق به فروش گاز در حساب‌های موجود در بانک‌های اروپایی باز می‌دارد و ثانیاً پرداخت گاز تحت این سازوکار می‌تواند به طور قابل توجهی تحریم‌های اعمال شده را تضعیف کند.

تا کنون، گازپروم‌بانک به دلیل نقش مهمش در مبادلات انرژی، به سوئیفت دسترسی داشته و همچنان دسترسی دارد. اما این خطر وجود دارد که این بانک به کانالی برای تجارت‌های تحریم‌شده مرتبط با روسیه تبدیل شود. تجربیات بررسی سایر کشورهای تحریم‌شده (از جمله ایران و ونزوئلا) نشان می‌دهد که بانک‌ها می‌توانند در راه‌اندازی شرکت‌های پوششی و لایه‌بندی تراکنش‌های غیرشفاف مهارت پیدا کنند؛ به طوری که تقریباً ذی‌نفعان نهایی نقل‌وانتقالات مالی نامشخص باقی بمانند.

^{۲۹} اکونومی

^{۳۰} تلویزیون اسلونی

^{۳۱} اینسیدر

^{۳۲} اینسیدر

با این حال سازوکار جدید پرداخت گاز فرصت مشابهی را ارائه می‌دهد، با این تفاوت که هنگام انتقال ارز خارجی به گازپرومبانک و تبدیل آن به روبل، عملاً ردیابی آن در سراسر نظام ارزی بین‌الملل غیرممکن می‌شود.

تغییر مهم دیگری که در فرمان ریاست جمهوری روسیه اعمال شده است مربوط به مرحله و شرایط نهایی شدن تعهد پرداخت خریدار خارجی است. بر اساس روش پرداخت‌های متعارف، خریدار مالکیت کامل فرآیند پرداخت را دارد و زمانی که انتقال ارز از حساب خریدار به حساب فروشنده برسد، تعهد انجام شده در نظر گرفته می‌شود. اما بر اساس سازوکار جدید، تعهد خریدار خارجی نسبت به پرداخت هزینه تامین گاز تنها در مرحله‌ای که وجوه دریافتی از فروش ارز (تبدیل ارز خارجی به روبل) به حساب فروشنده منتقل شود، انجام شده تلقی می‌شود.

به این ترتیب انجام تعهد پرداخت خریدار عملاً به یک نماینده (گازپرومبانک) منتقل و کاملاً از کنترل خریدار خارج می‌شود. در صورتی که پرداخت طبق روال مقرر در این فرمان انجام نشود، عرضه گاز طبق قراردادهای موجود به تشخیص گمرک می‌تواند متوقف شود.

بنابراین، جریان مداوم و پایدار فروش گاز به اروپا تحت سازوکار جدید نه به پرداخت هزینه توسط خریداران، بلکه به مرحله تبدیل یورو به روبل توسط گازپرومبانک بر اساس آیین‌نامه این فرمان و در مهلت‌های مقرر در قراردادهای بستگی دارد. از این رو بر اساس جدول زمانی معمول پرداخت گاز، خطر اختلال عرضه گاز برای کشورهای اروپایی می‌تواند در هر زمانی وجود داشته باشد.

در صورت وقفه در عرضه، خریداران اروپایی احتمالاً به نقض قرارداد استناد خواهند کرد و از گازپروم به دلیل عدم اجرای آن شکایت کنند. با این حال، پیش‌بینی می‌شود که با انتقال تصمیم نهایی برای جلوگیری از عرضه گاز توسط شرکت گازپروم به مقامات گمرکی روسیه، این تغییر سازوکار، موقعیت گازپروم را برای ادعای «فورس ماژور» تقویت می‌کند.

به عبارت دیگر اگر گمرک دستور توقف تحویل به مشتری را به دلیل عدم تطابق پرداخت با شرایط فرمان صادر کند، گازپروم می‌تواند با این استدلال که «توقف توسط اقدامی دولتی تحمیل شده است»، از مسئولیت عدم اجرای تعهدات خود معاف شود. این موضوع به روسیه اهرم قابل توجهی می‌دهد تا ابهام عرضه گاز به اروپا را به «بزار قدرت» تبدیل کند.

۲-۷- نتیجه‌گیری

با سازوکار پرداخت جدید، روسیه ضعف آشکار تصمیم قبلی خود را برای تغییر ارز از یورو به روبل در قراردادهای تامین گاز (که به شدت توسط ذی‌نفعان مختلف به عنوان «نقض قرارداد» مخالفت شده بود) اصلاح کرده است. اگرچه عملاً سازوکار پرداخت جدید منجر به همان نتیجه می‌شود (یعنی پرداخت بهای گاز به روبل) اما این اقدام به عنوان راهبردی ظریف‌تر است که نیازی به تغییر در واحد پول در قرارداد ندارد؛ اقدامی که اگر اجرایی می‌شد، می‌توانست شرایط را برای خریداران دشوارتر کند.

چارچوب و هدف تقاضای روسیه، موضوع کلیدی در این تغییر سازوکار است. به عبارت دیگر آنچه که می‌توانست صرفاً به‌عنوان تغییری کاملاً فنی در روش پرداخت در شرایط عادی (و صورت توافق طرفین در مذاکرات به منظور ایجاد رابطه تجاری خوب) تلقی شود، به‌طور یک‌جانبه از طریق یک قانون حقوقی داخلی که جریمه‌های شدیدی (تا حد ممنوعیت تحویل) را در صورت عدم التزام مشتری قید می‌کند، توسط روسیه بر چندین خریدار خارجی تحمیل شده است.

به‌عنوان یک راه حل اجباری، این فرمان به‌طور کامل چارچوب قراردادهای سابق را نادیده می‌گیرد و به‌طور بالقوه با حقوق و تعهدات طرفین تحت قراردادهای تامین گاز تداخل دارد. به‌همین دلیل، این فرمان یک گام به عقب نسبت به تقاضای قبلی برای تغییر ارز در متن قراردادها نیست؛ چراکه هر گونه تغییر در مفاد قرارداد - خواه تغییر در واحد پول قرارداد باشد، یا تغییر جزئی در قوانین نقل و انتقال بانکی - باید طبق روند مقرر در قرارداد مربوطه مورد توافق طرفین قرار گیرد.

واضح است که این فرمان موضوع تغییر برخی مفاد قرارداد را به آزمونی سیاسی تبدیل می‌کند؛ آزمونی که در آن تهدید ممنوعیت تحویل می‌تواند به‌عنوان انگیزه‌ای قوی برای موافقت با سازوکار پرداخت جدید توسط برخی خریداران شمرده شود. علاوه بر اینکه این سازوکار، ملاحظات مختلفی (اعم از شرایط تغییر یافته مالی، عملیاتی، سیاسی و ریسک شهرت و اعتبار)^{۳۳} نیز برای شرکت‌های اروپایی به همراه داشته است که همه این عوامل، سبب نشده تا این خریداران از خرید گاز روسیه خودداری کنند.

از سوی دیگر، این فرمان علاوه بر ارائه مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها که می‌بایست در کوتاه‌مدت اجرا می‌شد، از بازگشایی و اصلاح دیگر مفاد قراردادهای تامین گاز بین گازپروم و خریداران اتحادیه اروپا جلوگیری می‌کند؛ چراکه ممکن است مشتریان اروپایی در جهت رسیدن به هدف مستقل شدن از گاز روسیه، تقاضای تغییر در مفاد قرارداد (عمدتاً در مورد میزان حجم) را داشته باشند.

هدف کاهش واردات گاز روسیه به میزان دو سوم تا پایان سال ۲۰۲۲، شکاف قابل توجهی بین سطح واردات هدف‌گذاری شده و سطح فعلی قرارداد که مبتنی بر خرید یا پرداخت (take-or-pay)^{۳۴} است، ایجاد می‌کند؛ شرایطی که خریداران گاز روسیه را ملزم می‌کند تا پایان قرارداد فعلی خود، هزینه هر نوع پیامدی را متحمل شوند.

Financial, operational, political, and reputational

^{۳۳} خرید یا پرداخت، نوعی شرط در قرارداد خرید است و بیان می‌کند در صورتی که خریدار به خرید کامل مقدار توافق شده کالا عمل نکند، تمام یا بخشی از پرداخت توافق شده را به فروشنده تضمین می‌کند. شرط خرید یا پرداخت معمولاً در قراردادهای بخش انرژی یافت می‌شود، جایی که هزینه‌های سربار بالا است. رجوع شود به: investopedia.com

منابع

1. Rouble gas payment mechanism: implications for gas supply contracts, OXFORD ENERGY COMMENT, April 2022
2. Rouble Trouble: why the new Russian gas payment scheme matters, Algebris Investments
3. <https://www.reuters.com>
4. <https://www.consilium.europa.eu>
5. <https://www.wsj.com>
6. <https://hungarytoday.hu>
7. <https://www.politico.eu>
8. <https://www.bulgargaz.bg>
9. <https://www.gasum.com>
10. <https://www.volkskrant.nl>
11. <https://www.businessinsider.com>
12. <https://abcnews.go.com>
13. <https://www.seznamzpravy.cz>
14. <https://www.economy.gov.sk>
15. <https://www.rtv slo.si>
16. investopedia.com

پیوست‌ها

پیوست الف. فرمان رویه ویژه خطاب به تامین‌کنندگان گاز طبیعی روسیه جهت انجام تعهدات

خریداران خارجی

فرمان داده می‌شود:

۱. از تاریخ ۱ آوریل ۲۰۲۲ این اقدامات انجام شود:
  - ا. پرداخت برای عرضه گاز طبیعی که پس از ۱ آوریل ۲۰۲۲ توسط اعضای شرکت‌کننده در فعالیتهای اقتصادی خارجی که مطابق قانون فدرال شماره ۱۱۷-FZ مورخ ۱۸ ژوئیه ۲۰۰۶ درباره صادرات گاز، الزام انحصاری صادرات گاز طبیعی را به روبل دارند:
    - طبق قراردادهای تجارت خارجی برای تامین گاز طبیعی (از این پس قراردادهای تامین گاز طبیعی نامیده می‌شود) منعقد شده با اشخاص خارجی، در صورتی که عرضه گاز طبیعی به کشورهای خارجی انجام شود که اقدامات غیردوستانه‌ای علیه فدراسیون روسیه، اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی روسیه انجام می‌دهند.
    - طبق قراردادهای تامین گاز طبیعی منعقد شده با اشخاص خارجی که محل ثبت آن‌ها کشورهای خارجی است که اقدامات غیردوستانه‌ای را علیه فدراسیون روسیه، اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی روسیه انجام می‌دهند.
  - ب. عرضه بیشتر گاز طبیعی توسط تامین‌کننده روسی برای طرف‌های خارجی ذکر شده در بند دو و سه ا (خریداران خارجی) ممنوع است، بر این اساس که در قرارداد تامین گاز طبیعی: مدت پرداخت مبلغ گاز عرضه شده طبق این قرارداد فرا رسیده باشد، پرداخت توسط خریدار خارجی یا به ارز خارجی انجام نشده باشد، و (یا) به طور کامل و (یا) به حسابی نزد بانکی که طبق بند ۲ این مصوبه بانک مجاز باشد، پرداخت نشود و این تحویل گاز به کشورهای خارجی انجام شود که اقدامات غیردوستانه‌ای را علیه فدراسیون روسیه، اشخاص حقوقی و اشخاص حقیقی روسیه انجام می‌دهند. اطلاعات مربوط به انطباق با روش تعیین شده توسط این فرمان برای پرداخت برای تامین گاز طبیعی به گمرک ارائه می‌شود. هنگامی که گمرک اطلاعاتی در مورد نقض این رویه دریافت کند، مرجع گمرک تصمیم می‌گیرد که چنین تحویلی را ممنوع کند.
۲. شرکت سهامی گازپروم‌بانک که بانک مجاز برای اهداف این مصوبه (از این پس بانک مجاز نامیده می‌شود)، حساب‌های ویژه روبلی از نوع "K" و حساب‌های ارز ویژه از نوع "K" را برای پرداخت گاز طبیعی عرضه شده بر اساس درخواست‌های خریداران خارجی افتتاح کند.
۳. بانک مجاز این حق را دارد که بدون حضور شخصی نماینده خریدار خارجی، حساب‌های ویژه روبلی نوع "K" و حساب‌های ارزی ویژه از نوع "K" افتتاح کند. بانک مجاز با رعایت الزامات قانون فدرال ۷ اوت ۲۰۰۱ شماره ۱۱۵-FZ "در مورد مقابله با قانونی سازی (پولشویی) عواید حاصل از جنایت و تامین مالی تروریسم" یک مشتری جدید - خریدار خارجی، نماینده او، ذینفع، مالک ذی نفع - را

- شناسایی کند. همچنین اقدامات نظارتی بانک مرکزی فدراسیون روسیه که مطابق با آن بر اساس اسناد و اطلاعات موجود در مورد این افراد در شرایط موجود حداکثر ۴۵ روز پس از تاریخ افتتاح یک حساب روبلی ویژه از نوع "K" برای چنین مشتری و یک حساب ارز ویژه از نوع "K" اتخاذ شود.
۴. تا زمانی که اصلاحیه‌ای در قانون مالیات فدراسیون روسیه و سایر قوانین فدرال انجام نشود، حساب‌های روبلی ویژه نوع "K" و حساب‌های ارز ویژه از نوع "K" مشمول بند ۱۲ از ماده ۷۶، بند ۱ ماده ۸۶ قسمت اول قانون مالیات فدراسیون روسیه و قسمت ۲۷ ماده ۷۷ قانون فدرال ۳ اوت ۲۰۱۸ شماره FZ-۲۸۹ در مورد مقررات گمرکی در فدراسیون روسیه و در مورد اصلاحات در برخی از قوانین قانونی فدراسیون روسیه نمی‌شوند.
۵. تعلیق عملیات روی حساب ویژه روبلی نوع "K" و حساب ارز ویژه نوع "K" با هدف توقیف یا حذف وجوهی که در این حساب‌ها نگهداری می‌شود به عنوان بخشی از اجرای تعهدات یک خریدار خارجی که به پرداخت تحت قرارداد برای تامین گاز طبیعی مربوط نمی‌شود، مجاز نیست.
۶. خریدار خارجی وجوهی را به یک حساب ویژه ارزی نوع "K" به ارز خارجی مشخص شده در قرارداد تامین گاز طبیعی منتقل می‌کند، سپس بانک مجاز بر اساس سفارش خریدار خارجی که مطابق با قوانین یک بانک مجاز دریافت شده است، ارز دریافتی از خریدار خارجی را در مزایده‌های سازماندهی شده توسط شرکت سهامی عام "بورس MICEX - RTS مسکو" به چنین حسابی می‌فروشد، سپس عواید را به روبل به حساب ویژه‌ای از نوع "K" این خریدار خارجی منتقل می‌کند و وجوه اعتباری را به روبل به حساب روبلی که توسط تامین‌کننده روسی در یک بانک مجاز افتتاح شده است منتقل می‌کند.
۷. تعهد پرداخت هزینه عرضه گاز طبیعی توسط خریدار خارجی طبق بند «الف» بند ۱ این از لحظه‌ای که وجوه دریافتی از فروش ارز خارجی که مطابق بند ۶ یا جزء "ا" بند ۱۰ این فرمان انجام شده است به حساب روبلی که توسط تامین‌کننده روسی در یک بانک مجاز افتتاح شده است واریز شود، انجام شده تلقی می‌شود.
۸. چنانچه خریدار خارجی تعهد پرداخت هزینه تامین گاز طبیعی را به شخص دیگری واگذار کرده باشد، طبق روال مقرر در این مصوبه این تعهد را انجام می‌دهد.
۹. به کمیسیون دولتی برای کنترل سرمایه‌گذاری‌های خارجی در فدراسیون روسیه این اختیار اعطا می‌شود که مجوزهایی را برای خریداران خارجی صادر کند تا تعهدات خود را در قبال تامین‌کنندگان روسی برای پرداخت هزینه عرضه گاز طبیعی بدون رعایت رویه تعیین شده توسط این فرمان انجام دهند.
۱۰. اعطای اختیارات زیر به هیئت مدیره بانک مرکزی فدراسیون روسیه:
- الف) تعیین روشی برای فروش ارز به غیر از آنچه در بند ۶ این مصوبه پیش بینی شده است.
- ب) ایجاد سیستم حساب ویژه روبلی از نوع "K" و سیستم حساب ویژه ارزی از نوع "K".
۱۱. ظرف ۱۰ روز، دولت فدراسیون روسیه روش صدور مجوزهای مقرر در بند ۹ این فرمان را توسط کمیسیون دولتی کنترل سرمایه‌گذاری خارجی در فدراسیون روسیه تصویب خواهد کرد.

۱۲. هیئت مدیره بانک مرکزی فدراسیون روسیه ظرف ۱۰ روز تصمیمات لازم را برای اعمال اختیارات مقرر در بند "ب" بند ۱۰ این فرمان اتخاذ خواهد کرد.
۱۳. تصمیمات هیئت مدیره بانک مرکزی فدراسیون روسیه که در این فرمان پیش بینی شده است مشمول انتشار رسمی مطابق با ماده ۷ قانون فدرال شماره ۸۶-۱۰ FZ ژوئیه ۲۰۰۲ "در مورد بانک مرکزی فدراسیون روسیه (بانک روسیه)" است.
۱۴. به بانک مرکزی فدراسیون روسیه حق ارائه توضیحات رسمی در مورد اعمال این فرمان داده می شود.
۱۵. خدمات گمرکی فدرال، با هماهنگی بانک مرکزی فدراسیون روسیه و با مشارکت یک بانک مجاز، ظرف مدت ۱۰ روز روش ارائه، مطابق بخش «ب» بند ۱ این فرمان، اطلاعات مربوط به رعایت روش پرداخت برای تأمین گاز طبیعی به گمرک را تأیید کند.
۱۶. بانک مجاز موظف است ظرف مدت ۱۰ روز ضوابط مطابق بند ۶ این مصوبه را تعیین کند.
۱۷. این مصوبه از تاریخ انتشار رسمی لازم الاجرا می باشد.
-

پیوست ب. بررسی اهمیت ارز و شیوه پرداخت در قراردادهای تامین انرژی

مقررات ارزی در قراردادهای معمول تامین انرژی

به صورت کلی ارز بخش مهمی از قراردادهای تامین گاز^۵ است که در آن طرفین نمی‌خواهند جایی برای ابهام باقی بگذارند. بر این اساس، قراردادهای تامین گاز رویکردی تجویزی دارند و به طور معمول ارزی را که قرار است قیمت قرارداد با آن محاسبه، صورتحساب‌ها صادر و پرداخت‌ها انجام شود را مشخص می‌کند.

ارز بهای قرارداد همیشه در متن قراردادهای تامین گاز بیان می‌شود. به عبارت دیگر مفاد قرارداد، بهای قرارداد یا محاسبات بهای قرارداد به واحد پولی مشخص اجباری (مثلاً: «قیمت قرارداد باید به دلار آمریکا تعیین شود»^۶) یا میزان ارز را برای اجزای مربوط به فرمول قیمت (مانند: «قیمت نفت کوره سنگین بر حسب دلار آمریکا/تن»^۷) بیان می‌کند. به عنوان یک قاعده کلی، قراردادهای تامین گاز یک ارز را برای بهای قرارداد (معمولاً دلار یا یورو) تعیین می‌کند.

اگرچه ارز صورتحساب و پرداخت به مفاد قرارداد در خصوص شیوه محاسبه بهای قرارداد اشاره دارد، اما معمولاً ارز مربوط به فاکتور فروشنده و پرداخت خریدار را نیز مشخص می‌کند (به عنوان مثال، «صورتحساب و پرداخت برای گاز طبیعی تحویل داده شده تحت قرارداد به دلار آمریکا تحت تأثیر قرار می‌گیرد»^۸). گزینه پرداخت به ارزی متفاوت از ارزی که در قرارداد تعیین شده است، اتفاق نادری است که در برخی از قراردادهای تامین گاز یافت می‌شود و عمدتاً در صورتی رخ دادن فورس ماژور برای خریدار، اعمال می‌شود.

مقررات پرداخت

قراردادهای تامین گاز حاوی مجموعه‌ای قوی از مقررات پرداخت هستند که در کمترین حالت «زمان پرداخت»، «مکان پرداخت» و «نحوه پرداخت» توسط خریدار در قبال صورتحساب فروشنده را مشخص می‌کند.

تنظیم تاریخ سررسید معمولاً مختصر است؛ قراردادهای معمولاً مستلزم پرداخت فوری برای گاز هستند (به عنوان مثال، ظرف هفت روز کاری پس از دریافت فاکتور فروشنده توسط خریدار)^۹. به روشی جزئی‌تر، قراردادهای تامین گاز محل پرداخت، نحوه پرداخت و آنچه که پرداخت تحت قرارداد را تشکیل می‌دهد را نیز مشخص می‌کند.

محل پرداخت

قراردادهای تامین گاز معمولاً ایجاب می‌کنند که پرداخت به حساب بانکی معرفی شده توسط فروشنده انجام شود. این می‌تواند حساب بانکی خود فروشنده یا یک حساب شخص ثالث باشد. حساب بانکی را می‌توان در

^۵Gas Supply Agreement (GSA)

^۶'the Contract Price shall be determined in US dollars'

^۷'the price of heavy fuel oil expressed in 'US dollars/tonne'

^۸'Invoicing and Payment for Natural Gas delivered under the Contract shall be affected in US Dollars.'

^۹'within seven business days after receipt by the buyer of the seller's invoice'

قرارداد مشخص کرد (به عنوان مثال، «مبلغ‌های بدهی فروشنده باید به یورو به حسابی در بانک X پرداخت شود»^{۴۳}).

البته می‌توان به طور کلی‌تر به عنوان «حساب بانکی فروشنده» یا «حساب بانکی تعیین شده توسط فروشنده» توصیف شود. با استفاده از این روش، قراردادهای تامین گاز مهلت تعیین اولیه حساب بانکی را بعداً تعیین می‌کند. (به عنوان مثال، «حداکثر ۹۰ روز قبل از تاریخ اولین تحویل منظم»^{۴۴} و بالقوه تغییر کرده است (مثلاً، «حداقل ۹۰ روز قبل از اینکه طراحی مجدد مؤثر باشد»^{۴۵}).

برخی از قراردادهای همچنین مستلزم این هستند که بانک تعیین‌شده توسط فروشنده در یک منطقه یا حوزه قضایی خاص واقع شده باشد (به عنوان مثال، امکان انتخاب «بانک دیگری واقع در جمهوری فدرال آلمان»^{۴۶} یا ماهیت خاصی داشته باشد (مثلاً «یک بانک درجه یک»^{۴۷}).

فرمولی که در قراردادهای LNG تحویلی به آسیا دیده می‌شود، طرفین را ملزم می‌کند تا در تعیین بانک‌های حواله‌کننده و دریافت‌کننده مربوطه خود همکاری کنند تا «زمان و هزینه مورد نیاز برای انتقال وجه را برای خریدار به حداقل برسانند»^{۴۸}.

روش پرداخت معمولاً با جزئیات کمی در قراردادهای تامین گاز بیان می‌شود. برخی از قراردادهای مستلزم پرداخت با «حواله بانکی»^{۴۹} هستند (که گاهی اوقات به عنوان «مستقیم»^{۵۰} یا «الکترونیک»^{۵۱} یا موارد دیگر شناخته می‌شود). البته مواجه شدن با قراردادهایی که به هیچ جنبه فنی فرآیند پرداخت نمی‌پردازند و فقط به «مبلغ پرداختی»^{۵۲} به یک حساب بانکی مشخص اشاره می‌کنند، نیز غیرعادی نیست.

انجام تعهد پرداخت

قراردادهای تامین گاز معمولاً پرداخت تحت قرارداد را مشخص می‌کنند و اغلب به مفهوم «مبلغ کامل»^{۵۳} اشاره می‌کند. تعریف دقیق مبلغ کامل مربوط به متن هر قرارداد است، اما اغلب به عنوان «مبلغ پرداختی بدون کاهش، جبران یا کسر به هر دلیلی از جمله مالیات، هزینه‌های مبادله یا تغییرات انتقال بانکی»^{۵۴} درک می‌شود.

^{۴۳} 'Amounts due to the seller shall be paid in EUR into an account in Bank X'

^{۴۴} 'no later than 90 days prior to the Date of First Regular Delivery'

^{۴۵} 'not less than 90 days before any redesignation is effective.'

^{۴۶} 'another bank located in the Federal Republic of Germany'

^{۴۷} 'a first-class bank'

^{۴۸} 'to minimize for the buyer the time and expense required for transferring funds.'

^{۴۹} 'bank transfer'

^{۵۰} 'direct'

^{۵۱} 'electronic'

^{۵۲} 'amounts being paid'

^{۵۳} 'full amount'

^{۵۴} 'the amount due without reduction, offset or withholding of any kind for any reasons including taxes, exchange charges or bank transfer changes.'

معمولاً به محض اینکه پرداخت به حساب بانکی معرفی شده توسط فروشنده برسد، تعهد پرداخت انجام شده تلقی می‌شود. یک فرمول نمونه به این منظور در زیر آمده است:

«سپرده خریدار در وجهی که مستقیماً در دسترس است به مبلغ کامل طبق صورتحساب [فروشنده] نزد بانک [فروشنده] به منزله انجام کامل و ارضای تعهد پرداخت طبق این قرارداد خواهد بود.»

Buyer's deposit in immediately available funds in the full amount due pursuant to [Seller's] invoice with the [Seller's] bank shall constitute full discharge and satisfaction of the payment obligation under this Agreement.

مبالغ مورد اختلاف

اگر خریدار با هر مبلغی مخالفت کند، قراردادهای تامین گاز معمولاً یک رویکرد باینری را در پیش می‌گیرند و بین شرایطی که خریدار موظف به پرداخت کل مبلغ یا نادیده گرفتن فاکتور است، تفاوت قائل می‌شود. به صورت کمتر متداول، قرداد تامین گاز ترتیبات دیگری از جمله، به عنوان مثال، پرداخت‌های جزئی را فراهم می‌کند.

پرداخت کامل

در صورت بروز اختلاف در مورد محتویات فاکتور، قراردادهای عرضه گاز معمولاً مستلزم آن است که تمام مبالغ مورد مناقشه در برابر فاکتور فروشنده توسط خریدار به طور موقت پرداخت شود. به موازات آن، آنها از خریدار می‌خواهند که دلایل چنین اختلافی را به فروشنده اطلاع دهد و روند تعدیل پرداخت بعدی را مشخص کند.

پرداخت بدون توجه به خطای صورتحساب

استثنای کلیدی (و اغلب تنها استثنا) تعهد به پرداخت کامل مبالغ مورد مناقشه، یک خطای صورتحساب با ماهیت تعریف شده قراردادی است (به عنوان مثال، خطای آشکار^{۵۲} و واضح^{۵۳} یا محاسباتی^{۵۴}). در چنین شرایطی، یک قرارداد ممکن است به خریدار اجازه دهد «بدون توجه به چنین اشتباهی، مبلغ صحیح را بپردازد»^{۵۵}.

سایر ترتیبات

برخی دیگر از ترتیبات مورد استفاده در قراردادها که ممکن است در مورد مبالغ مورد مناقشه اعمال شود، شامل پرداخت مبلغ تعریف شده برای پرداخت هر صورتحساب مورد اختلاف و پرداخت به حساب‌های شخص ثالث (به عنوان مثال، حساب‌های امانی^{۵۶}) است. جایگزین دیگر (و برعکس گزینه پرداخت کامل) این است که خریدار از پرداخت تمام مبالغ صورتحساب تا حل اختلاف خودداری کند.

^{۵۲}manifest

^{۵۳}obvious

^{۵۴}computational

^{۵۵}'Pay the correct amount, disregarding such error.'

^{۵۶}escrow accounts

پیامد عدم پرداخت خریدار

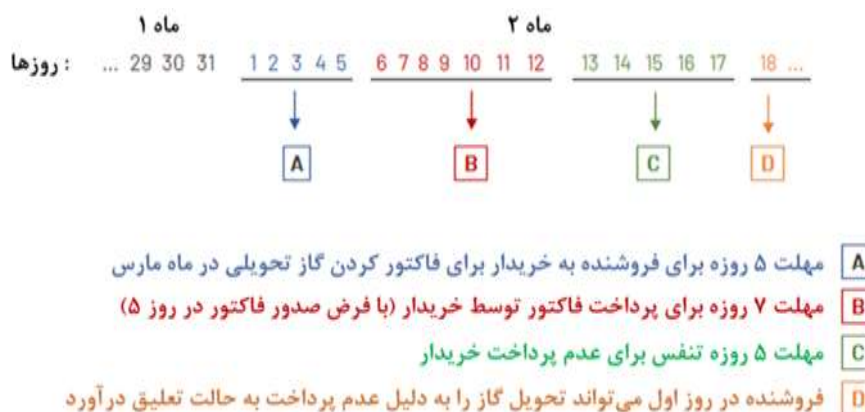
قراردادهای تامین گاز حمایت‌های مختلفی را برای فروشنده در برابر خطر عدم پرداخت توسط خریدار، از جمله سود تاخیر در پرداخت، تعلیق تحویل، و در شدیدترین شکل، فسخ قرارداد تعیین می‌کند.

سود تاخیر پرداخت

جریمه اولیه در صورت عدم پرداخت توسط خریدار، تعهد به پرداخت سود تاخیر در مبلغ معوقه از تاریخ سررسید فاکتور است. نرخ بهره مختص قرارداد است و می‌تواند برای مثال ترکیبی از یک نرخ LIBOR^۴ (نرخ بهره استقراض بین‌بانکی لندن) و یک درصد مکمل مشخص باشد.

تعلیق تحویل

حق فروشنده برای تعلیق تحویل، پیامد استاندارد عدم پرداخت خریدار در قرارداد تامین گاز است. یک چرخه معمولی صورتحساب و پرداخت ماهانه شامل حقوق تعلیق برای فروشنده به شرح زیر است:

شکل ۳. جدول زمانی معمول پرداخت هزینه فروش گاز

منبع: پیتر رابرتز، قراردادهای فروش و حمل و نقل گاز و LNG: اصول و تمرین، ویرایش ششم، ۲۰۲۰، ۱۷۱.

همانطور که در شکل بالا نشان داده شده است، حق فروشنده برای تعلیق تحویل گاز در صورت عدم پرداخت توسط خریدار می‌تواند در کمتر از دو هفته پس از دریافت فاکتور توسط خریدار قابل اجرا باشد. عواقب تعلیق تحویل (حداقل تا حدی) در قرارداد توضیح داده شده است. به عنوان مثال، مقررات مربوطه ممکن است صریحاً حق فروشنده برای فروش گاز به شخص ثالث را در طول مدت تعلیق مجاز بداند و به عنوان مثال تصریح کند که تعلیق تحویل «نباید به منزله کوتاهی فروشنده در تحویل LNG باشد»^۵.

^۴London Inter-Bank Offered Rate

^۵'Shall not constitute a failure of the seller to deliver LNG.'

فسخ قرارداد

در نهایت، فروشنده می‌تواند این حق را داشته باشد که در پاسخ به عدم پرداخت خریدار، قرارداد را فسخ کند. حق فسخ قرارداد عمدتاً در مورد کوتاهی طولانی‌مدت خریدار در پرداخت اعمال می‌شود و می‌تواند توسط فروشنده، به عنوان مثال، پس از ۶۰ روز از تاریخ سررسید فاکتور مربوطه، اعمال شود.

پیوست پ. جدول زمانی اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا علیه روسیه در سال ۲۰۲۲

اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۴ به دنبال الحاق غیرقانونی کریمه به روسیه، تحریم هایی را علیه روسیه اعمال کرده است.

اتحادیه اروپا در پاسخ به تصمیم روسیه برای به رسمیت شناختن مناطق غیردولتی استان های دونتسک و لوهانسک به عنوان نهادهای مستقل و تهاجم نظامی غیرقابل توجیه و غیرموجه به اوکراین، تحریم های گسترده ای را علیه روسیه در سال ۲۰۲۲ گسترش داده است.

این جدول زمانی مروری بر اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا است که از سال ۲۰۱۴ علیه روسیه اعمال شده است.

تاریخ ۳ ژوئن

بسته ششم تحریم در واکنش به حمله روسیه به اوکراین

شورا با توجه به ادامه جنگ تجاوزکارانه روسیه علیه اوکراین، حمایت بلاروس از آن و جنایات گزارش شده توسط نیروهای مسلح روسیه، ششمین بسته تحریمی را تصویب کرد.

بسته شامل:

ممنوعیت واردات نفت خام و فرآورده های نفتی تصفیه شده از روسیه، با استثنائات محدود

ممنوعیت سوئیفت برای سه بانک روسیه و یک بانک بلاروس

تعليق پخش در اتحادیه اروپا برای سه رسانه دولتی دیگر روسیه

اتحادیه اروپا همچنین تحریم هایی را علیه ۶۵ فرد و ۱۸ نهاد دیگر تصویب کرد. این افراد شامل افراد مسئول جنایات مرتکب شده در بوچا و ماریوپل هستند.

[تجاوز روسیه به اوکراین: اتحادیه اروپا بسته ششم تحریم ها را تصویب کرد \(بیانیه مطبوعاتی، ۳ ژوئن ۲۰۲۲\)](#)

[تجاوز روسیه به اوکراین: اتحادیه اروپا ۶۵ فرد و ۱۸ نهاد دیگر را هدف قرار می دهد \(بیانیه مطبوعاتی، ۳ ژوئن](#)

[۲۰۲۲\)](#)

تاریخ ۳۰ و ۳۱ می

شورای اروپا با ششمین بسته تحریمی موافقت کرد.

رهبران اتحادیه اروپا قاطعانه جنگ تجاوزکارانه روسیه علیه اوکراین را محکوم کردند و بر روی بسته ششم تحریم ها به توافق رسیدند. این بسته شامل نفت خام و همچنین فرآورده های نفتی است که از روسیه به کشورهای عضو تحویل می شود. یک استثنای موقت برای نفت خام تحویلی از طریق خط لوله معرفی خواهد شد.

رهبران از شورای اتحادیه اروپا خواستند که تحریم‌های جدید را بدون تاخیر نهایی و تصویب کند.

در این اجلاس، رهبران همچنین درباره امنیت غیرنظامیان، پیگرد جنایات جنگی، حمایت اتحادیه اروپا از اوکراین - از جمله حمایت‌های بشردوستانه، مالی، نظامی و سیاسی - و حمایت اتحادیه اروپا از کشورهای همسایه صحبت کردند. آنها همچنین بر اهمیت اجرای قاطعانه قطب نما استراتژیک و افزایش ظرفیت امنیتی و دفاعی اتحادیه اروپا تاکید کردند.

شورای اروپا همچنین به چالش‌های امنیت غذایی ناشی از جنگ روسیه پرداخت و خواستار تسریع کار در خطوط همبستگی برای تسهیل صادرات مواد غذایی از اوکراین شد.

رهبران پیشرفت در تقویت استقلال انرژی اتحادیه اروپا را بررسی کردند و در مورد اقداماتی برای تامین امنیت بیشتر انرژی توافق کردند.

[شورای ویژه اروپا، ۳۰-۳۱ مه ۲۰۲۲](#)

تاریخ ۲۱ آوریل

اتحادیه اروپا دو تاجر دیگر را در رابطه با الحاق غیرقانونی کریمه تحریم کرد.

شورا تحریم‌هایی را علیه دو تاجر دیگر روسی در رابطه با الحاق غیرقانونی کریمه به تصویب رساند: سرهی ویتالیویچ کورچنکو و یوگنی ویکتورویچ پریگوژین.

سرهی ویتالیویچ کورچنکو یک شهروند اوکراینی است و از جمله، کنترل چندین کارخانه بزرگ فلزکاری، شیمیایی و انرژی در مناطق تحت کنترل جدایی‌طلبان را با حمایت جدایی‌طلبان طرفدار روسیه به دست گرفت.

یوگنی ویکتورویچ پریگوژین یک تاجر برجسته روسی است که روابط نزدیکی با رئیس جمهور پوتین و وزارت دفاع روسیه دارد. او بنیانگذار و رئیس غیررسمی گروه واگنر، یک نهاد نظامی غیرشرکت مستقر در روسیه است که مسئول استقرار مزدوران گروه واگنر در اوکراین است.

[اوکراین: اتحادیه اروپا دو تاجر دیگر را در رابطه با الحاق غیرقانونی کریمه تحریم کرد \(بیانیه مطبوعاتی، ۲۱ آوریل ۲۰۲۲\)](#)

تاریخ ۱۳ آوریل

اتحادیه اروپا برای تسهیل فعالیت‌های بشردوستانه استثنایایی را از اقدامات محدودکننده معرفی می‌کند.

با توجه به بحران انسانی ناشی از تهاجم غیرقانونی و غیرموجه روسیه به اوکراین، شورا در دو رژیم تحریمی در مورد وضعیت اوکراین استثنائات بشردوستانه را معرفی کرد: اقدامات محدودکننده در رابطه با اقداماتی که تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین را تضعیف یا تهدید می‌کند. «رژیم تمامیت ارضی اوکراین»، و

اقدامات محدودکننده در پاسخ به به رسمیت شناختن مناطق تحت کنترل غیردولتی استان‌های دونتسک و لوهانسک اوکراین و دستور دادن نیروهای مسلح روسیه به آن مناطق («رژیم دونتسک و لوهانسک»).

اتحادیه اروپا برای تسهیل فعالیت های بشردوستانه در اوکراین استثناهایی را از اقدامات محدودکننده معرفی می کند (نسخه مطبوعاتی، ۱۳ آوریل ۲۰۲۲)

تاریخ ۸ آوریل

بسته پنجم تحریم ها در پاسخ به حمله روسیه به اوکراین

این شورا با توجه به ادامه جنگ تجاوزکارانه روسیه علیه اوکراین و گزارش‌های جنایات نیروهای مسلح روسیه در تعدادی از شهرهای اوکراین، بسته پنجم تحریم‌ها را علیه روسیه تصویب کرد.

این بسته شامل ممنوعیت در موارد زیر است:

واردات زغال سنگ و سایر سوخت های فسیلی جامد از روسیه

تمام کشتی های روسیه از دسترسی به بنادر اتحادیه اروپا

اپراتورهای حمل و نقل جاده ای روسیه و بلاروس از ورود به اتحادیه اروپا

واردات سایر کالاها مانند چوب، سیمان، غذاهای دریایی و مشروب

صادرات سوخت جت و سایر کالاها به روسیه

سپرده گذاری به کیف پول های رمزنگاری شده (deposits to crypto-wallets)

اتحادیه اروپا پنجمین دور تحریم ها را علیه روسیه به دلیل تجاوز نظامی این کشور به اوکراین تصویب کرد (بیانیه مطبوعاتی، ۸ آوریل ۲۰۲۲)

اتحادیه اروپا همچنین تحریم هایی را علیه ۲۱۷ فرد و ۱۸ نهاد اعمال کرد. اینها شامل ممنوعیت کامل تراکنش در چهار بانک کلیدی روسیه است که سهم بازار ۲۳ درصدی در بخش بانکداری روسیه را نشان می دهد.

اتحادیه اروپا اقدامات محدود کننده ای را علیه ۲۱۷ فرد و ۱۸ نهاد دیگر اتخاذ می کند (بیانیه مطبوعاتی، ۸ آوریل ۲۰۲۲)

تاریخ ۱۵ مارس

چهارمین بسته تحریمی در واکنش به حمله روسیه به اوکراین

اتحادیه اروپا بسته چهارم تحریم های اقتصادی و فردی را در پاسخ به تجاوز نظامی روسیه به اوکراین اعمال کرد. اقدامات جدید شامل ممنوعیت موارد زیر است:

- کلیه معاملات با شرکت‌های دولتی معین

- ارائه خدمات رتبه‌بندی اعتباری به هر شخص یا نهاد روسی
- سرمایه‌گذاری‌های جدید در بخش انرژی روسیه

این شورا فهرست افراد مرتبط با پایگاه دفاعی و صنعتی روسیه را که محدودیت‌های صادراتی شدیدتری در مورد کالاهای دارای کاربرد دوگانه و کالاها و فناوری‌هایی که ممکن است به ارتقای فن‌آوری روسیه در بخش دفاعی و امنیتی این کشور کمک کند، بر آنها اعمال کرد، گسترش داد. اتحادیه اروپا همچنین معرفی کرد:

- محدودیت‌های تجاری برای آهن، فولاد و کالاهای لوکس
- ۱۵ فرد و ۹ نهاد دیگر را تحریم کرد

تجاوز نظامی روسیه به اوکراین: چهارمین بسته اتحادیه اروپا از اقدامات بخشی و فردی (بیانیه مطبوعاتی، ۱۵ مارس ۲۰۲۲)

بسته چهارم تحریم: ۱۵ فرد و ۹ نهاد دیگر مشمول اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا (بیانیه مطبوعاتی، ۱۵ مارس ۲۰۲۲)

تاریخ ۱۰ مارس

اتحادیه اروپا تحریم‌های مربوط به تمامیت ارضی را برای شش ماه دیگر تمدید کرد.

این شورا تصمیم گرفت تحریم‌ها را علیه افرادی که مسئولیت تضعیف یا تهدید تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین را هدف قرار می‌دهند، به مدت شش ماه دیگر تا ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۲ تمدید کند.

تدابیر محدودکننده موجود محدودیت‌های سفر، مسدود کردن دارایی‌ها و ممنوعیت در دسترس قرار دادن وجوه یا سایر منابع اقتصادی در اختیار افراد و نهادهای فهرست‌شده را پیش‌بینی می‌کند. تحریم‌ها همچنان بر ۸۶۲ فرد و ۵۳ نهاد اعمال خواهد شد.

تصمیم شورا در مورد اقدامات محدودکننده در رابطه با اقدامات تضعیف‌کننده یا تهدیدکننده تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین (مجله رسمی اتحادیه اروپا)

تاریخ ۹ مارس

اتحادیه اروپا تدابیر محدودکننده‌ای را بر ۱۶۰ فرد دیگر اعمال می‌کند.

شورا تصمیم گرفت در رابطه با تجاوز نظامی غیرقابل توجیه و غیرقابل تحریک روسیه علیه اوکراین و اقداماتی که تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین را تضعیف یا تهدید می‌کند، اقدامات محدودکننده‌ای را علیه ۱۶۰ فرد دیگر اعمال کند.

افراد ذکر شده عبارتند از:

- ۱۴ الیگارش و تجار برجسته درگیر در بخش‌های کلیدی اقتصادی که منبع درآمد قابل توجهی را برای فدراسیون روسیه فراهم می‌کنند.

• ۱۴۶ عضو شورای فدراسیون روسیه

در مجموع، اقدامات محدودکننده اتحادیه اروپا اکنون برای مجموع ۸۶۲ فرد و ۵۳ نهاد اعمال می‌شود.

اتحادیه اروپا در نتیجه تجاوز نظامی روسیه به اوکراین، تدابیر محدودکننده‌ای را بر ۱۶۰ نفر اعمال می‌کند (بیانیه مطبوعاتی، ۹ مارس ۲۰۲۲)

اتحادیه اروپا با اقدامات جدید علیه بلاروس و روسیه موافقت کرد.

در پاسخ به دخالت بلاروس در تجاوز نظامی غیرموجه و غیرقابل تحریک روسیه علیه اوکراین، شورا اقدامات بیشتری را برای هدف قرار دادن بخش مالی بلاروس اتخاذ کرده است.

اقدامات مورد توافق:

- محدود کردن ارائه خدمات تخصصی پیام‌رسانی مالی (SWIFT) به سه بانک بلاروس
- ممنوعیت تراکنش با بانک مرکزی بلاروس
- ممنوعیت فهرست‌بندی و ارائه خدمات در رابطه با سهام شرکت‌های دولتی بلاروس در مکان‌های تجاری اتحادیه اروپا

به طور قابل توجهی جریان‌های مالی از بلاروس به اتحادیه اروپا را محدود می‌کند.

- منع ارائه اسکناس‌های یورو به بلاروس

علاوه بر این، شورا تدابیر محدودکننده بیشتری را در رابطه با صادرات کالاهای ناوربری دریایی و فناوری ارتباطات رادیویی به روسیه ارائه کرده است.

تجاوز نظامی روسیه به اوکراین: اتحادیه اروپا با اقدامات بخش جدیدی که بلاروس و روسیه را هدف قرار می‌دهد موافقت می‌کند (بیانیه مطبوعاتی، ۹ مارس ۲۰۲۲)

تاریخ ۳ مارس

سوء استفاده از بودجه دولتی اوکراین: اتحادیه اروپا اقدامات محدودکننده را طولانی می‌کند.

این شورا تصمیم گرفت تا یک سال دیگر، تا ۶ مارس ۲۰۲۳، مسدود کردن دارایی‌های موجود را علیه افرادی که مسئول سوء استفاده از بودجه دولتی اوکراین یا سوء استفاده از موقعیت شغلی هستند که باعث ضرر و زیان مالی عمومی اوکراین شده است، تمدید کند.

تصمیم شورا در مورد اقدامات محدودکننده علیه افراد، نهادها و ارگان‌های خاص با توجه به وضعیت اوکراین (مجله رسمی اتحادیه اروپا)

تاریخ ۲ مارس

بسته سوم تحریم‌ها: تعلیق پخش شبکه‌های روسیه امروز و اسپوتنیک

اتحادیه اروپا با تعلیق فعالیت های پخش شبکه های اسپوتنیک و روسیه امروز در اتحادیه اروپا تا پایان تجاوز به اوکراین و تا زمانی که فدراسیون روسیه و رسانه های مرتبط با آن از انجام اقدامات اطلاعات نادرست و دستکاری اطلاعات علیه اتحادیه اروپا دست بردارند، موافقت کرده است. کشورهای عضو آن

اسپوتنیک و روسیه امروز تحت کنترل دائمی مستقیم یا غیرمستقیم مقامات فدراسیون روسیه هستند و برای ترویج و حمایت از تجاوز نظامی به اوکراین و بی ثبات کردن کشورهای همسایه آن کلیدی هستند.

اتحادیه اروپا شبکه های دولتی RT/Russia Today و پخش اسپوتنیک در اتحادیه اروپا را تحریم کرد (نسخه مطبوعاتی، ۲ مارس ۲۰۲۲)

بسته سوم تحریم: ممنوعیت سوئیفت برای هفت بانک روسیه

اتحادیه اروپا هفت بانک روسی را از سوئیفت حذف کرده است. این تضمین می کند که این بانک ها از سیستم مالی بین المللی جدا شده و به توانایی آنها برای فعالیت در سطح جهانی آسیب می رساند.

این هفت بانک عبارتند از: Bank Otkritie، Novikombank، Promsvyazbank، Rossiya Bank، Sovcombank، VTB Bank و Vnesheconombank (VEB).

اتحادیه اروپا همچنین ممنوعیتی را برای موارد زیر معرفی کرده است:

- سرمایه گذاری، مشارکت یا مشارکت در پروژه های آتی که توسط صندوق سرمایه گذاری مستقیم روسیه تامین مالی می شود؛
- فروش، عرضه، انتقال یا صادرات اسکناس یورو به روسیه یا هر شخص حقیقی یا حقوقی در روسیه.

برای اطلاعات بیشتر:

تجاوز نظامی روسیه به اوکراین: اتحادیه اروپا بانک های روسی خاصی را از سیستم سوئیفت منع می کند و محدودیت های بیشتری را اعمال می کند (نسخه مطبوعاتی، ۲ مارس ۲۰۲۲)

تاریخ ۲۸ فوریه

بسته سوم تحریم ها در پاسخ به حمله روسیه به اوکراین

اتحادیه اروپا اقدامات جدیدی را برای پاسخ به تهاجم نظامی غیرقابل توجیه و غیرموجه فدراسیون روسیه علیه اوکراین تصویب کرده است. اقدامات جدید عبارتند از:

- ممنوعیت تراکنش با بانک مرکزی روسیه
- بسته حمایتی ۵۰۰ میلیون یورویی برای تامین مالی تجهیزات و تدارکات برای نیروهای مسلح اوکراین
- ممنوعیت پرواز بر فراز حریم هوایی اتحادیه اروپا و دسترسی به فرودگاه های اتحادیه اروپا توسط حامل های روسی
- تحریم های جدید ۲۶ فرد و یک نهاد دیگر

[اتحادیه اروپا مجموعه جدیدی از اقدامات را برای پاسخ به تجاوز نظامی روسیه به اوکراین اتخاذ می کند \(بیانیه مطبوعاتی، ۲۸ فوریه ۲۰۲۲\)](#)

[تجاوز نظامی روسیه به اوکراین: شورا ۲۶ شخص و یک نهاد را تحریم می کند \(بیانیه مطبوعاتی، ۲۸ فوریه ۲۰۲۲\)](#)

تاریخ ۲۵ فوریه

بسته دوم تحریم ها در پاسخ به حمله روسیه به اوکراین

اتحادیه اروپا تصمیم گرفته است دارایی های ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور فدراسیون روسیه، و سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه را مسدود کند. علاوه بر این، اقدامات محدودکننده ای را علیه اعضای شورای امنیت ملی فدراسیون روسیه و اعضای باقی مانده دومای دولتی روسیه که از به رسمیت شناختن فوری جمهوری های خودخوانده دونتسک و لوهانسک توسط روسیه حمایت کردند، اعمال کرده است.

شورا همچنین در مورد بسته دیگری از اقدامات فردی و اقتصادی برای پاسخ به تهاجم نظامی غیرقابل توجه و غیرموجه فدراسیون روسیه علیه اوکراین موافقت کرده است. این تحریم ها بخش های مالی، انرژی، حمل و نقل و فناوری و همچنین سیاست ویزا را در بر می گیرد.

[تجاوز نظامی روسیه به اوکراین: اتحادیه اروپا تحریم هایی را علیه رئیس جمهور پوتین و وزیر امور خارجه لاوروف اعمال می کند و تحریم های فردی و اقتصادی گسترده ای را تصویب می کند \(بیانیه مطبوعاتی، ۲۵ فوریه ۲۰۲۲\)](#)

تاریخ ۲۴ فوریه

رهبران اتحادیه اروپا بر سر تحریم های بیشتر علیه روسیه توافق کردند.

رهبران اتحادیه اروپا در یک اجلاس ویژه که در پی تجاوز روسیه به اوکراین تشکیل شده بود، ملاقات کردند. آنها در مورد تحریم های بیشتر علیه روسیه به توافق رسیدند:

- بخش مالی
- بخش انرژی و حمل و نقل
- کالاهای دو منظوره
- کنترل صادرات و تامین مالی صادرات
- سیاست ویزا
- تحریم های اضافی علیه افراد روس
- معیارهای جدید لیست

[نشست ویژه شورای اروپا \(نتایج اصلی\)](#)

تاریخ ۲۳ فوریه

بسته اول تحریم‌ها علیه روسیه

شورا با بسته‌ای از اقدامات برای پاسخ به تصمیم فدراسیون روسیه مبنی بر ادامه به رسمیت شناختن مناطق تحت کنترل غیردولتی استان‌های دونتسک و لوهانسک در اوکراین به عنوان نهادهای مستقل و تصمیم متعاقب آن برای اعزام نیروهای روسی به این مناطق موافقت کرد.

بسته مورد توافق شامل:

- تحریم‌ها علیه ۳۵۱ نماینده دوماي دولتی روسیه و ۲۷ فرد دیگر را هدف قرار داد
- محدودیت در روابط اقتصادی با مناطق تحت کنترل غیردولتی استان‌های دونتسک و لوهانسک
- محدودیت دسترسی روسیه به سرمایه و بازارهای مالی و خدمات اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا بسته تحریم‌ها را در واکنش به به رسمیت شناختن مناطق تحت کنترل غیردولتی در استان‌های دونتسک و لوهانسک اوکراین و اعزام نیرو به منطقه توسط روسیه (بیانیه مطبوعاتی، ۲۳ فوریه ۲۰۲۲) تصویب کرد.

تاریخ ۲۱ فوریه

تمامیت ارضی اوکراین؛ اتحادیه اروپا پنج نفر را تحریم می‌کند.

شورا در چارچوب تحریم‌های موجود، اقدامات محدودکننده‌ای را برای پنج فرد دیگر به دلیل حمایت فعال از اقدامات و اجرای سیاست‌هایی که تمامیت ارضی، حاکمیت و استقلال اوکراین را تضعیف یا تهدید می‌کند، اتخاذ کرد. افراد تعیین شده امروز اعضای دوماي ایالتی فدراسیون روسیه هستند که به نمایندگی از شبه جزیره کریمه که به طور غیرقانونی ضمیمه شده و شهر سواستوپل در ۱۹ سپتامبر ۲۰۲۱، و همچنین رئیس و معاون کمیسیون انتخابات سواستوپل انتخاب شدند.

تمامیت ارضی اوکراین: اتحادیه اروپا پنج نفر را که در انتخابات دوماي دولتی روسیه در سپتامبر ۲۰۲۱ در کریمه به طور غیرقانونی ضمیمه شده بودند تحریم کرد (بیانیه مطبوعاتی، ۲۱ فوریه ۲۰۲۲)

تاریخ ۱۳ ژانویه

اتحادیه اروپا تحریم‌های اقتصادی را تمدید کرد.

شورا تصمیم گرفت اقدامات محدودکننده‌ای را که در حال حاضر بخش‌های اقتصادی خاص فدراسیون روسیه را هدف قرار می‌دهد تا ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۲ به مدت شش ماه تمدید کند. این تصمیم شورا به دنبال آخرین ارزیابی از وضعیت اجرای توافقات مینسک در شورای اروپا در ۱۶ دسامبر ۲۰۲۱ است.

روسیه: اتحادیه اروپا تحریم‌های اقتصادی را به دلیل وضعیت اوکراین به مدت شش ماه دیگر تمدید می‌کند (بیانیه مطبوعاتی، ۱۳ ژانویه ۲۰۲۲)